

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az OMGE. szerkesztő-titkára.

Szerkesztőség:

Budapest, IX., Köztelek-utca 8.

Kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Köztelken.

1906. decz. 6.	d. u. 4 órakor. Irodalmi és tanügyi szakosztály ülése.
" " 8.	d. e. 10 órakor. OMGE. rendes évi közgyűlése.
" " 9.	d. e. 10 órakor. A Gazd. Egy. Orsz. Szöv.-nek XI. nagygyűlése.
" " 11.	d. u. 4 órakor. Műszaki bizottság ülése.
" " 13.	d. u. 4 órakor. Allattenyésztési és állategészségügyi szakosztály ülése.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” igazgató-választmányának ugyis mint a „Gazdasági Egyesületek Orsz. Szövetsége” végrehajtó-bizottságának

1906. évi decz. hó 5-én (szerdán) d. e. 10 órakor a „Köztelek” új székházában (Budapest, IX., Köztelek-u. 8. szám alatt) tartandó

IV. rendes ülésére.

Tárgyak:

- A) Közösen elintézendő ügyek.
1. Mult ülés jegyzőkönyvének bemutatása.
 2. Jegyzőkönyv hitelesítésére két tag kiküldése.
 3. Nemzetközi szállítványozási részvény társ. átirata aratógépküldemények vámhitelkedvezménye ügyében.
 4. Kereskedelmi miniszter átirata erőtakaromány szállítási kedvezmény megtagadása tárgyában.
 5. Kereskedelmi miniszter leirata tejküldemények szállítása tárgyában.
 6. Szövetségi titkári állás önálló szervezése.
 7. Javaslat a nagygyűlés elé a mezőgazdasági érdekképviselet és sztrajktörvény ügyében.

8. Tolnavármegyei Gazd. Egyesület indítványa agrárprogram kidolgozása tárgyában.

Közgazdasági szakosztály javaslatai.

- a) Vasúti tarifa-politika.
- b) A magyar liszt védelme.
- c) Deutsch Andor indítványa közgyűlés elé biztosítások felmondása tárgyában.
- d) Földmivvelésügyi miniszter leirata az elővásárlási tilalmak mezőgazdasági szempontból való jelentősége tárgyában.
- e) Darvas Aladár indítványa az agrársztrajkok leküzdésére.

Allattenyésztési szakosztály javaslatai.

- a) Román állatcsempészet megakadályozása tárgyában;
- b) olasz állatbehozatal korlátozása ügyében;
- c) állatorvosi díjak szabályozása tárgyában.

Növénytermesztési szakosztály javaslatai.

- a) Komáromvármegyei Gazdasági Egyesület javaslata állami műtrágyagyár felállítására tárgyában;
- b) sörárpa-vásárok rendezése ügyében.

B) OMGE. belügyei.

1. Mult ülés jegyzőkönyvének bemutatása.
2. Jegyzőkönyv hitelesítésére két tag kiküldése.
3. Tagsági ügyek.
4. Mezőgazd. főiskolai oktatás szervezése ügyében tartandó szaktanácskozmányra képviselő kiküldése.
5. Állatorvosi főiskolánál tett alapítványi hely betöltése.
6. Közgyűlés elé terjesztett indítványok:
 - a) biztosítások felmondása ügyében,
 - b) mezőgazdasági munkássztrajkok leküzdése tárgyában.
7. Folyó ügyek.

Budapest, 1906 november hó 28.

Desseuffy Aurél gróf s. k., elnök.

Meghívó

az „Orsz. Magyar Gazdasági Egyesület” irodalmi és tanügyi szakosztálya

1906. évi december hó 6-án (csütörtökön) d. u. 4 órakor a „Köztelek” székházának (IX., Köztelek-u. 8.) I. emeleti tanácstermében tartandó ülésére.

Tárgyak:

1. A szakosztály ujjáalakulása.
2. A nmélt. földmivvelésügyi miniszter leirata a főiskolai és alsófoku gazdasági szakoktatás reformja tárgyában.
3. A Kecskeméti Gazdasági Egyesület átirata a kecskeméti földmivvelésiskola át-szervezése ügyében.

Budapest, 1906 november 30.

Rubinek Gyula s. k., igazgató.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” 1906. évi

rendes közgyűlésére,

mely december hó 8-án, azaz szombaton d. e. 10 órakor az egyesület székházában (IX. ker., Köztelek-utca 8. szám) fog megtartatni.

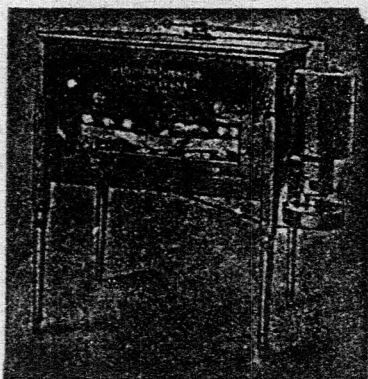
(Tárgysorozatot lásd lapunk 94. számában.)

Meghívó

a „Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségé”-nek 1906. évi decz. hó 9-én, azaz vasárnap d. e. 10 órakor a „Köztelek” nagytermében tartandó évi rendes

XI. nagygyűlésére.

(Tárgysorozatot lásd lapunk 94. számában.)

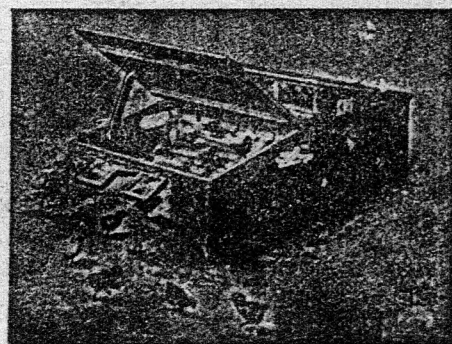


A haszonnal járó baromfityénység csak jól bevált

KELTETŐ-GÉPEKSEL

üzhető és ezért ajánljuk a világhírű és az összes eddig ismert csibekeltető-gépek között a legököltebb amerikai Cyphers önszabályozó-készülékkel ellátott osibekeltető- és osibenevelő-gépeket, melyek kizárólagosan csak nálunk kaphatók. Továbbá a baromfityénységhez szükséges összes osikkeket, erőtakarományokat és a Németországban államilag megvizsgált, de nálunk is jól bevált „Galloserin” baromfi-kolerasérumot. Számos megbízható bizonyítvánnyal rendelkezünk. Kimerítő árjegyzéket kívánatra küldünk.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, Alkotmány-u. 31.



Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület“
műszaki bizottsága

1906. évi december hó 11-én (kedden) d. u.
4 órakor a „Köztelken“ tartandó ülésére.

Tárgyak:

1. József-műegyetem gépkísérleti állomásának beadványa.
2. *Karkovány* Akos előterjesztése gépkísérleti állomások szervezése tárgyában.

Bolla Mihály s. k.,
bizottsági elnök.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület“
állattenyésztési és állategészségügyi szakosztálya

1906. évi december hó 13-án (csütörtök) d. u.
4 órakor a „Köztelken“ tartandó ülésére.

Tárgy:

Kukuljevic József dr. előadása: A madár-
védelem és annak gyakorlati alkalmazása (mes-
terséges fészkelők és etetők gyakorlati bemuta-
tásával).

Budapest, 1906. december hó 3.

Tormay Béla s. k.,
szakosztályi elnök.

Az előadáson vendégeket szívesen látunk.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület“
földmívelési és növénytermesztési szakosztálya

1906. évi december hó 14-én (péntek) d. u.
4 órakor a „Köztelken“ tartandó ülésére.

Tárgy:

Cserhádi Sándor szakosztályi elnök előadása:
Teendők árpatermesztésünk érdekében.

Budapest, 1906. december hó 3.

Dessewffy Emil gróf s. k.,
szakosztályi alelnök.

TÁRCZA.

Gazdasági tanulmányut Német-
országba.

Semmiféle tanulás sem lehet hasznosabb
annál, amit az utazás s főleg a társaságban
való utazás nyújt, ha az utitársak célja s
hivatása azonos. Azok az ismeretek és tapasztalások,
amiket az ember utközben szerez,
sokkal élénkebb nyomot hagynak az elmében,
mint ha ez esupán hallja vagy olvassa a tudni-
valót. Utközben sok minden megragadja a
figyelmet s nemesak abból okulhat az utas, amit
lát, hanem abból az állandó eszmecseréből is,
amit az utitársaival folytat. A megfigyelés élén-
kebb, több szem többet lát s naphosszat egyebet
sem teszünk, mint megbeszéljük a látottakat.
Ez az első különös haszna a társas tanulmány-
utnak.

De nevezetes előny az is, hogy nemesak új
viszonyokkal, nézetekkel, szaktársakkal ismer-
kedünk meg külföldön, hanem ismeretségi, bará-
társági szövődik azok között is, akik együtt
utaznak. Több napi együttlét, változatosság,
közös élmények és emlékek egymáshoz csatol-
nak bennünket s ez a kötelék fejleszti az össze-
tartozandóság érzetét, a testületi szellemet.

Minden szempontból üdvös kezdeményezés
tehát az OMGE. azon elhatározása, hogy a
*düsseldorfi mezőgazdasági vándorkiállítás és a
müncheneri jubileumi kiállítás* alkalmá-
ból tanulmányutat rendez Németországba, s
alig es lódnak, ha hiszszük, hogy a gazdasági
társas tanulmányutak rendezésével teendő első

Közgazdasági szakosztály ülése.

(1906. december 1.)

Jelen voltak: *Zselénski* Róbert gróf elnökle-
te alatt: *Bartók* Géza, *Darányi* Béla, *Heft* N. dr.,
Küszler Henrik, *Kodolányi* Antal, *Löherer* Andor,
Margulit Gyula, *Mayer* Vilmos, *Mendl* Jeromos,
Meskó Pál, *Orczy* Zoltán, *Perczel* Ferencz,
Rodiczky Jenő dr., *ráthonyi Reusz* Henrik,
Szilárd Ferencz dr.

Az egyesületi tisztviselőkar részéről: *Rubinek*
Gyula igazgató, *Buday* Barna szerkesztő-
titkár. *Zselénski* Róbert gróf elnök megnyitja az
ülést, amelynek napirendjén a következő tárgyak
vannak:

Vasuti tarifapolitika ügyében készített
határozati javaslat bemutatása.

Rubinek Gyula igazgató: A közgazdasági
szakosztály a vasuti tarifapolitika kérdéseivel
két ülésben foglalkozott, minden tekintetben
azonban nem tudott végleges határozatokhoz
jutni, hanem utasította szólót, hogy az előadóval,
valamint a MÁV. egyik jelen volt képviselőjével
együtt a megnyilatkozott vélemények és óhajok
értelmében határozati javaslatot dolgozzon ki.
Ezen határozati javaslatot van szerencsém itt
bemutatni s amennyiben a t. szakosztály azt
magáévá tenné, szankcionálás végett az igazg-
választmányhoz terjesztenék fel.

Több tag a bemutatott határozati javaslat fel-
olvasását, illetve annak pontonkénti tárgyalását
kivánja.

Margulit Gyula egyrészt sokkal komplikáltab-
ban tartja a bemutatott határozati javaslatot,
semhogy azt itt véglegesen letárgyalni lehessen,
másképp nem tartja célszerűnek, hogy az OMGE.
ebben a kérdésben most véglegesen állást fog-
laljon, minthogy a közlekedési politikánkban
nagy változásoknak nézünk eléje.

Zselénski Róbert gróf elnök: A szőnyegen
levő kérdést két szakosztályi ülésünkben be-
hatóan megvitattuk, de különben is foglalkozunk
vele, tárgyaljuk már évek óta és hosszas tanács-
kozásokból, tapasztalatokból leszűrt eredménye-
ket foglal magában a határozati javaslat, amely
tartalmazza és reaszummálja a gazdák részé-
ről évek óta hangoztatott panaszokat. Az eddig
felismert bajoknak orvoslásával örökké nem

várhatunk. (Ugy van!) Mindig lesznek új kíván-
ságok, új körülmények és ha mindig váránk,
amíg valami tökéletes és végleges kifejleszhető,
legjobb volna, ha egyáltalában nem csinálnánk
semmit.

Több tag kívánságára a szakosztály a hatá-
rozati javaslat pontonkénti tárgyalását hatá-
rozza el.

Löherer Andor, *Margulit* Gyula, *Perczel* Fe-
rencz és előadó hozzászólásai után a szakosz-
tály a határozati javaslatot a következőleg szö-
vegezte meg:

1. A kereskedelemügyi miniszter tegye tanul-
mány tárgyává, hogy a vasuti díjszabás egy-
szerűsítették, átnézhetővé és könnyen hozzá-
férhetővé tétessék;

2. állítsa össze számszerűleg a kereskedelem-
ügyi miniszter azoknak a kedvezményeknek az
értékét, amelyek akár vissztérítés, akár rova-
tolás útján adatnak, valamint a kötelező díj-
szabásoknak a belföldi vasutakra eső részletét
s bocssássa az adatokat a közlekedési tanács
rendelkezésére, hogy ennek véleménye alapján
állapíttassék meg, mely kedvezmények tartan-
dók fenn és melyek szüntetendők be;

3. a miniszterium időközönként a nagyobb
forgalmi gőzpontokra kiváló szakegységeket
küldjön ki, de új hivatalok kreálása nélkül,
akik a kellőképpen előre értesített szállító közön-
séggel érintkezve, utbaigazítással szolgáljanak,
másképp a felmerült panaszokat és kívánságokat
tudomásul véve, az illetékes igazgatóságának elő-
terjesztéseket tegyenek;

4. szükséges, tekintettel az állatállomány csök-
kenésére, hogy a tenyészállatok I. rész díj-
szabás B) szakaszában engedélyezett díjtételek-
nél alacsonyabb díjtételekkel szállíttassanak;

5. az élőállatok szállítási feltételei egyszerü-
sítettessenek;

6. a takarmányneműek, abraktakarmányok,
különösen korpa díjtételei a belforgalomban
leszállíttassanak és illetve a kivitel ne kedvez-
ményeztessék;

7. mezőgazdasági gépek és eszközök szállí-
tásánál adassék meg azon kedvezmény, amelyet
az osztrák államvasutak már engedélyeztek;

8. a gyors romlásnak alávetett áruk a teher-
árúkra érvényes díjtételek mellett gyorsárúként
szállíttassanak;

a kis Dunafolyó fogja gazdáinkat érdekelni.
Itt a végpontja a dunai hajózásnak. Estére
Stuttgartba érkeznek s a pályaudvarral össze-
épült világhírű *Marchardt*-szállóban pihenik ki
fáradalmaikat.

A württembergi főváros sok tanulságot látni-
valót nyújt s a *Landwirtschaftliche Centralstelle*
érdemes a megtekintésre. De ki fognak rándulni
Hohenheimba is, az ősi gazdasági tanintézethez,
mely valamikor a gazdák Mekkája volt.

Másnap a Neckar folyó kies völgyén *Mann-
heimba* fognak utazni s megnézik ennek a sakk-
tábla-városnak a nagy gabonapiacát, melyen
az amerikai buza a primadonna s mégis ma-
gasabbak a gabonaárak, mint Münchenben,
hova az amerikai buza már nem jut el. Nagy
ünnepre készül egyébként a jövő évben *Mann-
heim* városa. A jövő évben ünneplő ugyanis e
város háromszázéves jubileumát s ez alkalom-
ból májustól kezdve olyan virágkiállítást ren-
dez, amilyent még Európa nem látott. De a
kirándulók nemesak e nagyszerű kiállításban
fognak gyönyörködni, hanem átrándulhatnak
a fertályóránra eső híres nevezetes diák-
város megtekintésére is, *Heidelbergbe*. *Mann-
heim*ből még aznap délután majnai *Frankfurtba*
érkeznek a kirándulók, bejárják ezt a szép vá-
rost s a híres pálmakertben töltik az estét.

A következő napon reggel *Wiesbaden* világ-
fürdőbe néz el a társaság s meglekinti a *mező-
gazdasági kamarát*. Azután *Rüdesheimben*, a
német bortermelés főhelyén fog pincézni, dél-
után pedig *Neuwiedben* a szövetségi központot
látogatja meg s éjjeli szállásra *Koblenzbe* tér.

*Koblenz*től *Kölnig* gőzhajón utaznak a kirán-
dulók, lefelé a *Rajná*n. Ez a néhány órai ut

9. tekintettel a városok élelemmel való ellátásának nehézségeire, a kereskedelmi miniszter léptesse életbe a koli-agrikol intézményét;

10. a gyapjura adassanak közvetlen díjtételek, a budapesti gyapjuakeciónak pedig a reexpedicionális kedvezmény adassék meg.

Elnök távozása folytán az elnöklést *Kodolányi Antal* veszi át.

Deutsch Andornak a közgyűlés elé terjesztett indítványa biztosítások felmondása tárgyában.

Rubinek Gyula igazgató: Deutsch Andor egyesületi tag ur a közgyűlés elé indítványt terjesztett, amelyet miután a közgazdasági szakosztály körébe vágó kérdéssről van benne szó, véleményezés végett itt kívánunk először szót tenni.

Deutsch Andor ur ugyanis panaszt emel a biztosító-társulatok azon eljárása ellen, hogy ezek kár, illetve főleg tüzeset felmerülésekor a biztosításokat felmondják, úgy, hogy a birtokos abba a kellemetlen helyzetbe kerül, hogy más biztosító-társulathoz kénytelen fordulni, amely rendszerint felemelt díjak mellett köt vele szerződést, másrészt pedig a biztosítottra hárítja a kockázatot egy részét, azáltal, hogy csupán egy részéért a biztosítási kívánt tárgyaknak vállalja el a felelősséget.

Az indítványhoz részletes indoklás van csatolva. Miután ez elsőrangú jogi kérdést képez, szükségét láttam annak, hogy az egyesületi ügyész urat véleményadásra felkérjem, akinek ebben a kérdésben elfoglalt álláspontját a t. szakosztálynak is elfogadásra ajánlom.

Legyen szabad az esetet a gyakorlatból vett példákkal is illusztrálnom.

A biztosító-szövetkezetek is gyakran kényszerítve vannak arra, hogy egyes tagokkal, sőt egyes községekkel szemben is felmondást gyakoroljanak. Megtörtént, hogy egyes helyeken rendszeres gyűjtogatások fordultak elő, aminek következtében az erősen igénybevett biztosító szövetkezet kénytelen volt az összes biztosításokat felmondani. Mert az igazgatóságnak kötelessége az összes biztosítottak érdekeit megvédeni, nem pedig könnyelmű és kockázatos vállalkozásokba belevinni vagy meghagyni a vállalatot.

a legélvezetesebbek egyike. Kölnben a dómot és a város érdekesebb utcáit nézik meg, estére pedig már *Düsseldorfbán* vesznek részt az összeseregülő német gazdák ismerkedő estéjén.

Az utiprogramm úgy van összeállítva, hogy a kirándulók jelen lehetnek a *Düsseldorfi* mezőgazdasági vándorkiállítás ünnepélyes megnyitására, melyre meg fognak hivatalni. Meghívás egyébként talán több is lesz a kellőnél, mert a németek is nagyra becsülik, ha tanulni kíván tőlük valaki s a német vendégszeretet ma már magas színvonalon áll.

A *Düsseldorfi* három nappól egyet kirándulásokra, kettőt a kiállítás alapos megtekintésére szánt az utiterv. Ezek a napok pihenésre, erőtöltésre valók, mert azonnal következik a programm fárasztóbb, bár legérdekesebb része, a mintagazdaságok megtekintése.

Düsseldorftól június 9-én reggel vesz búcsut a társaság s *Bielefeldre* vasutazik, honnét kocsikon *Borries* lovag eckendorfi magtényesztő mintagazdaságába hajtat. Délután *Hannover* várost ejtik utba s éjjeli szállásra a híres egyetemi város, *Göttingen* várja őket.

Másnap kirándulnak *Beeseler* Ottó weendei gazdaságába és a *Schreiber*-féle nordhauseni birtokra. Éjjeli szállás *Halle*, hol másnap a mezőgazdasági kamrát s *Kühn* tanár kísérleti telepeit tekintik meg. Másnap kirándulnak egyes gazdaságokba s estére *Magdeburgba* érkeznek.

A következő napon *Hildersleben* és *Quedlinburg* híres gazdaságait nézik meg s 14-én délután érnek *Berlinbe* három napi tartózkodásra. Ebből Berlin nevezetes gazdasági intézményeinek megtekintésére másfél nap jut. A brandenburgi kamara, a főiskola, a Central-

Egyik esetben kártérítés reményében maguk a biztosított gazdák nem figyelnek a veszély megelőzésére, másik esetben, amint ez tényleg elő is fordult, pl. a gazdasági cselédek és egyéb munkások bosszúból gyújtották fel a biztosított terményt, mert egyes járandóságukat elvonták tőlük. Ilyen esetekben tényleg vagy fel kellett mondanunk a biztosításokat vagy pedig kötelezni az illetőket, hogy bizonyos résznyire önbiztosítók legyenek. Ha a biztosító vállalatnak ilyen jogai nem volnának, a gazdának nem volna oka vigyázni, ellenőrizni, a veszélyt megelőző intézkedéseket tenni s ezt legfeljebb csak erkölcsi kötelességének tartaná. Ez elől elzárkóznunk nem lehet. S bár méltányolnunk kell éppen a gazdának mai nehéz helyzetét, amidőn a gazdák sajnos, ki vannak annak téve, hogy bosszúból, rosszakaratból felgyújtják házákat vagy termését s esetleg magasabb díjak fizetését kell majd elviselni, de viszont nem lehet követelni bármely biztosító-vállalattól sem, hogy viselje a kockázatot akkor is, amidőn az sokkal nagyobb lett, mint amikor a biztosítás feladatott.

Azt hiszem t. szakosztály, hogy az ügyészi véleményt magunkéva téve, ily elintézkést ajánljunk a választmánynak s a közgyűlésnek is. (Helyeslés.)

Kodolányi Antal elnök kéri a szakosztály állásfoglalását s kimondja, hogy a szakosztály az ügyészi vélemény értelmében foglalt állást.

Vélemény lóvásárlási tilalmak mezőgazdasági szempontból való jelentőségére nézve.

Buday Barna előadó: A földmivelségi miniszter ur leiratot intézett egyesületünkhöz, amelyben az u. n. elővásárlások kérdésében mezőgazdasági szempontból egyesületünktől véleményt kér. A miniszter ur leiratában említett elővásárlás abban szokott állni, hogy a vidéki vásárok és piacokra feljövő egyes kis elárusított portékáit, különösen a baromfit és a tojást még a vásári forgalom megnyitása előtt a közvetítők összevásárolják, az így megvásárolt cikkeket a vásári forgalomból kivonják, aminek következtében az illető cikkek vásári árai emelkednek. Ez sérti a fogyasztók érdekeit. Egyes városok úgy fogják fel a dolgot, hogy a mezőgazdáknak érdekük az elővásárlások érin-

tellenül hagyása, amennyiben az elővásárolt áru rendszeren az exportszükségletet szokta fedezni, másrészt pedig az elővásárlások által az élelmiszerek ára emelkedik és így gazdaérdek, hogy azok ne tilalmaztassanak. Általánosabb szempontból itélve, a vásárok tulajdonképpeni célja a termelő és fogyasztó közvetlen érintkezése, amelyet a rendszeres elővásárlások megzavarhatnak, sőt lehetetlenné tesznek és ebből a szempontból nekünk is a vásári forgalomnak az elővásárlásokból való purifikálás kellene követelnünk.

Rubinek Gyula igazgató határozati javaslatot kíván benyújtani, amely a vita alapjául szolgáljon. A miniszteri leirat szerint a szabad forgalom elvét kell figyelembe venni s ezzel az indoklással az elővásárlásokat megengedni. A tapasztalat azonban azt bizonyítja, hogy szabad forgalom és elővásárlás egymást kizárják. Az elővásárlók arra törekednek, hogy a szabad forgalmat meggátolják, a piacozomopoliumot teremtsenek, az árukat összevásárolják, pressziót gyakoroljanak az árakra, sőt az áru külföldre szállításával a helyi piacozom drágulást idézzenek elő. Nagyon szép a kivételnek minden áron való forszirozása ott, ahol erre szükség van, azonban általános a panasz az egész országban, hogy a fogyasztók drágában veszik a szükséges terményeket, amint azokat a gazda eladja, még pedig azért, mert a legfontosabb élelmiszerek az üzérkedők, a felesleges közvetítő kereskedelem kezén mennek át, amelyek azokat mesterségesen megdrágítják. Ha az elővásárlások engedélyeztetnek, akkor a vásárnak legfontosabb hivatása, hogy t. i. a termelő és fogyasztó közvetlenül érintkezessék, teljesen illuzóriussá válik. Vásárok, aukeziók rendezésénél lehetővé kell tenni, hogy elsősorban a helyi fogyasztóközönség szükségletei kielégítést nyerjenek és csupán a fenmaradó rész szállíttassék el, legyen a kivétel tárgya. De mezőgazdasági szempontból is kívánatosabb, hogy a gazdának ne egynehány, hanem minél több vevője legyen. Ha szabad verseny fog a piacon kifejlődni, ennek az lesz a természetes következménye, hogy a gazda többet fog kapni az árujáért, a fogyasztó is olcsóbban vásárolhat s csak a közvetítő kereskedők, akik elsősorban a számukra nagy hasznot hajtó kiveltl igyeke-

bad rendszer azért is jó, mert megtörtént már hogy ily utazó társaságot vendégül láttak s a társaság tagjai kénytelenek voltak a megrendelt, de igénybe nem vett étkezés árát fizetni. Bérkocsira és fuvarokra nézve is gyakorlati az, hogy ezekről csupán gondoskodás történjék, de a megszabott díjat (Németországban taxaméter van mindenütt) minden egyes résztvevő külön fizesse. Így aztán senki sincs lekötve s akik takarékoskodni akarnak, ketten-hárman ühetnek egy kocsira s osztozhatnak a költségen.

Elszállásolásra a legelőkelőbb, legfényesebb szállodákat biztosították s ez ily fárasztó utazásnál mellőzhethető is. Aránylag az átlagköltség nem drága, mert pl. *Düsseldorfbán* a kiállítás alkalmából máskülönb aligha a kétszeresét nem kellene fizetni a rendes szobaárnak s Münchenben, Frankfurtban vagy Berlinben a nagy luxus-hotelek legolcsóbb szobái is drágábbak, mint a Cook-féle vállalat átlagára.

Utimarsall fog Bécestől Berlinig a társaság rendelkezésére állani. Ez minden szükségéről gondoskodik s magyarul is tud, hogy azok is parancsolhassanak vele, akik elvből nem beszélnek Goethe nyelvéen.

Nagyon érdekes, tanulságos, szép utazásra nyílik tehát a nyáron alkalom s oly előnyök kínálkoznak, melyekhez egyes utazó vagy éppen nem vagy csak igen drágán juthat. Azt hisszük, életrevaló vállalkozásnak fog bizonyulni a társas tanulmányutak rendezése s Németország után csakhamar Svédországot, Hollandiát, Franciaországot és Angliát is föl fogják keresni a magyar gazdák, kiknek tömegesebb jelentkezése módot nyújt a gazdasági társasutazások intézményének állandósítására.

nek forszírozni, nem fognak oly könnyen boldogulni, mint az elővásárlások rendszere mellett. Azt a propozíciót terjeszti elő, hogy a szakosztály javasolja a miniszternek a hozzá e tárgyban felírt városok szabályrendeleteinek jóváhagyását, az elővásárlási jog megszorítását, illetve megszüntetését, úgy, hogy a közvetítők is a rendes városi forgalom keretében szerezzék be a szükségleteiket. (Helyeslés.)

Küszler Henrik: Az elővásárlási szokás megszüntetésére irányuló mozgalom egyes vidéki városokban keletkezett, amelyeknek élelmiszerpiacain drágasági viszonyok uralkodtak. E városok törvényhatóságai, hogy a drágaságot előidéző exportot vagy akár a Budapestre való szállítást is korlátozzák, nemcsak az elővásárlást szüntették be, hanem a kereskedők vásárlási szabadságát oly időhöz kötötték, amidőn a helyi fogyasztóközönség már beszerezte a szükséges cikkeit. Ez oly tulzás, amelyet — ha tekintetbe vesszük, hogy élelmiszer-kivitelünk után 20—22 millió korona jövedelme van az országnak — kívánatosnak tartanunk egyáltalában nem szabad!

Rubinek Gyula igazgató: Mi sem kívánjuk ezt! A vásárlási idő megkezdése előtt senki, utána pedig mindenki vásárolhasson!

Küszler Henrik ilyértelmi véleményadáshoz szintén hozzájárul, mire

Kodolányi Antal elnök ily értelemben mondja ki a szakosztály határozatát.

Darvas Aladár indítványa az agrársztrájkok leküzdése ügyében.

Buday Barna előadó: Darvas Aladár ur egyesületünkhöz az agrársztrájkok leküzdése tárgyában indítványt terjeszt be.

Az indítvány egy része már túl van haladva azon mozgalom által, amelyet az OMGE ebben az irányban megindított. Ugyanis az összes gazdasági egyesületeket, amelyeknek vidékén munkaszavargások észlelhetők, felhívtuk arra, hogy alakítsak meg keblükben a munkásügyi bizottságot, amelyeknek központját az OMGE már megalakította és ezek valamennyi a munkáskérdéssel összefüggő gazdasági ügyeket, a szükséges mozgalmakat, a kormánytól teendő lépéseket, a munkaközvetítés akcióját megvitatják, kezdeményezik és kézben tartják. A munkáskérdés egyöntetű megoldására, a munkásihiány és közvetítés országos szervezésére a *mezőgazdasági munkaadók országos szövetségének* gondolata lépett előtérbe, amely rövidesen aktuálissá válhatik. Másrészt a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége e hó 9-én tartandó nagygyűléséből folyólag nagy küldöttséget fog a kormányhoz meneszteni, amely amugy is fel fogja venni követeléseit közé az indítványban foglalt pontozatok legnagyobb részét is.

Ami a bérminimumot illeti, Leitner Adolf szociáldemokrata képviselő a képviselőházban is felhívta a kormányt ezen kérdés rendezésére, amennyiben az ország egy részében, kivált télen keresztül, 40—60 filléres, szóval oly alacsony munkadíjak fizettetnek, amelyek már a munkauzsora jellegével bírnak. A szociáldemokraták teóriája szerint a munkás bérminimumát

az határozza meg, hogy a munkás napi béréből legalább napi életszükségeit fedezhesse. A fentemlített szociáldemokrata képviselő elismerte, hogy Magyarországon az aratósztrájkok ebből a szempontból nincsen jogosultsága, amennyiben az aratási munkabérek olyan arányúak, hogy a munkások azokból nemcsak napi életszükségeiket fedezhetik, hanem egész évi szükségleteiket az aratási munkájuk keresményéből szerzik be. A téli munkálatoknál ez nem áll, amennyiben ezek egynémelyikénél a munkások oly csekély fizetést kapnak, amely ezen teoria szerinti minimumon alul esik. A bérmaximum kérdése országosan egyáltalában megoldhatatlan. Mindazonáltal erre vonatkozólag volnék bátor indítványozni, hogy miután a munkáskérdés körébe vág és minthogy az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek külön munkásügyi bizottsága van, a szakosztály ezt odautalni szíveskedjék, amennyiben ez az összes idevonatkozó kérdésekkel behatóan foglalkozik.

Ami az indítványban említett fedezetlen határidőzlet eltörlését illeti, erre vonatkozólag szintén határozati javaslatot terjesztünk a nagygyűlés elé, amelynek álláspontját ugyancsak a nagygyűlés küldöttsége fogja a kormányzat előtt képviselni.

A gabonarakár-szövetkezetek országos szervezése ügyében nem tudom, opportunusnak fogja-e találni a t. szakosztály, hogy ezzel a kérdéssel a nagygyűlés foglalkozzék, amennyiben a földművelésügyi miniszter ur a magtárszövetkezetek minél nagyobb számban való terjesztése érdekében amugy is megteszi a szükséges intézkedéseket.

Kodolányi Antal elnök megszövegezi a szakosztály határozatát, amely szerint a szakosztály az indítványt, amennyiben odatartozik, a munkásügyi bizottsághoz utalja át s ez irányban tesz előterjesztést a nagygyűlésnek. Ezzel az ülés véget ért.

Szerződéses tárgyalások Szerbiával.

A szerb kereskedelmi szerződéses tárgyalások teljesen fennakadtak s belátható időn belül — dacára a külügyminiszter személyében beállott változásnak, — nincs kilátás arra, hogy Szerbiával kereskedelmi szerződést köthessünk.

A magyar gazdaközönség a legkevésbé sem fájlahatja a dolgok illetén való fordulását, sőt a szerződéstelen állapot nyújt egyedül biztosítékot arra nézve, hogy a szerb állatbehozatal veszedelme nem fenyeget. Mégis bizonynyal érdekelné fogja a gazdaközönséget a jegyzékváltás, amely a szerződéses tárgyalások folyamán a külügyminiszter és a szerb kormány között folyt. Ezen jegyzékváltásból azt látjuk, hogy külügyi kormányunkat a legmesszebbmenő előzékenységgel vezedelte, hogy a szerb állatbehozatal veszedelme a legkomolyabban szönyegen volt a tárgyalások egész folyamán. A legutolsó szerb jegyzék összesítvén az eddigi

tárgyalások eredményét, a következő konkluzióra jutott:

„A szomszédos monarchia új kereskedelmi politikai irányzata azt célozza, hogy a monarchia agrár termelvényeit úgy a külföldi, mint ennek következtében a szerb verseny ellenében is megvédje. E célból magas védvámakkal akadályozta meg a gabonaneműek behozatalát, míg az élőállatok és a friss hus vámjának tulságos felemelése, továbbá az állategészségügyi egyezménynek meg nem újítása mellett a szerb élőállat behozatalnak bizonyos kontingensre való szorítását követelte. Ezen eljárás folytán a szerb gabonaneműeknek az osztrák-magyar monarchiába való behozatala teljesen kizártnak tekinthető, míg az élőállatok és friss hus kivitele, amely a szerb termelésnek legnagyobb és legfontosabb részét képviseli, jelentékenyen megnehezítettnek.

Az a dolog ezen állása mellett a szerb kormánynak legfontosabb feladata volt az élőállat és friss hus kivitelének biztosítása, míg az egyéb, más mezőgazdasági terményeknek értékesítésére más piacra kellett gondoskodnia. Mert figyelembe véve a királyságnak termelési viszonyait, úgy a kormánynak arra a következtetésre kellett jutnia, hogy amennyiben nem sikerülne az élőállat, friss hus és baromfi állandó kivitelét, továbbá a vágott marha és baromfi állandó átvitelét biztosítani, úgy Szerbiának nincs érdekében a szomszédos monarchiával kereskedelmi szerződést kötni.

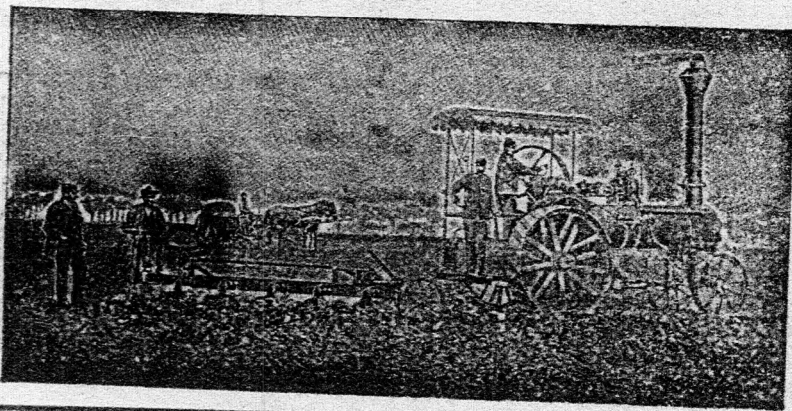
A szerb kormány ezen expektorációjából nyilvánvaló, hogy a magyar és osztrák kormányok hajlandók voltak, — bár az állategészségügyi egyezmény meg nem újítása mellett, — a szerb élőállat behozatalt megengedni egy bizonyos, a szerződésben megállapított kontingens erejéig.

A szerződéses tárgyalások azonban Szerbia ellenállásán megtörttek, amennyiben a szerb kormány az állategészségügyi egyezményhez s ennek keretében a szabad állat, friss hus és baromfi-behozatalhoz s ugyanezen czímen a szabad átvitelhez határozottan ragaszkodott.

Már a kereskedelmi tárgyalások megindulása előtt jeleztük volt azon álláspontunkat a szerb kereskedelmi szerződéssel szemben, hogy Magyarországnak nincsen érdekében a szerb kereskedelmi szerződés megkötését kívánni. A szerb behozatalnak tulnyomó része mezőgazdasági termény, amennyiben az évek átlagában 40 millió koronát kitevő behozatalból 10 millió korona gabonaneműekre és 20 millió korona élőállatokra esik.

Ezzel szemben Ausztria-Magyarország kivitele

Uj! Egygéprendszerű gőzzántás. Uj!
(egy óra fogó 7 vasn órával)
Csekély befektetés. Olcsó üzem. Tökéletes munka!



Referenciák: (ugyanott állandóan üzemben)

Gróf Csekonic Endre zombolyai uradalma.
Fejervary Geza, cs. kir. kamarás, nagybirtokos, Nagykeszi, Komárommegye.
Dreher-uradalom, Vaál, Fehérmegye.
Gróf Vigyázó Sándor uradalma Pusztá-Mikla, Pestmegye.
Báró Solymossy Jenő kisterenei uradalma.
Komárommegyei Gazdasági Egyesület, Komárom. stb., stb.

Egyedüli gyártója:

Az Első Magyar Gazdasági Gépgyár R.-T.
Budapest, VI. kerület, Váci-ut 19.

9
20—
a sze
millió
állat
kitév
lötlen
óhaj
szerz
telez
minős
rák j
nősen
ágyu
A s
ellen
a kö
letét
volna
millió
vállal
senyöz
ajánlat
az ajá
záció
Igy a
kereske
döltek
ejtett f
ugy Sz
támasz
A szer
szik te
első so
sének
Nem
is a ga
intenziv
azért, h
tudjuk,
nyok mi
get arra
redukál
mánya

Mentős
Egyik
a követ
Mely tö
tulajdonos
állításáról
segélyt ny
munkások

Sajnál
hozzánk
vagy leg



20—24 millió korona között mozog, úgy, hogy a szerb kereskedelmi szerződésre átlag 15—20 millió koronával ráfizettünk amellett, hogy állatállományunk állandóan fertőzésnek volt kitéve. A szerb kereskedelmi mérleg ezen egyenlőtlenségén az osztrák és magyar kormány úgy óhajtott segíteni, hogy a szerb kereskedelmi szerződésben a szerb kormányt arra akarta kötelezni, hogy az állami rendelkezésekből egyenlő minőség és árajánlás esetén a magyar és osztrák ipar elsősorban figyelembe vétessék, különösen követelte pedig azt a szőnyegen levő ágyú és hadifelszerelések megrendelésénél.

A szerb kormány különösen az utóbbi kikötés ellen a leghatározottabban tiltakozott s amint a következmények mutatják, ebbeli szükségletét időközben másutt fedezte. Hajlandó lett volna azonban az állami megrendelésekből 26 millió dinár értékűt a magyar és osztrák ipari vállalatoknál rendelni az esetben, ha a versenyző vállalatok ajánlata más külföldi vállalat ajánlatával árban és minőségben egyenlő. Ez az ajánlat azonban csak feltételes rekonpenzációt jelentett volna a monarchiára nézve. Így a két kormány nézetei nem találkoztak, a kereskedelmi szerződéses tárgyalások dugába dőltek s valószínű, hogy hosszú ideig ezen elejtett fonal újra fel sem vétetik, vagy ha igen, úgy Szerbiának kell szerényebb kívánságokat támasztania.

A szerb állatbehozatal veszedelme, úgy látszik tehát hosszú időre nem fenyeget, ami első sorban a gazdatársadalom erélyes fellépésének köszönhető.

Nem mulasztathajuk azonban el ez alkalommal is a gazdaközönség figyelmét az állattenyésztés intenzívebb felkarolására irányítani, nemesak azért, hogy a monarchia husszükségletét fedezni tudjuk, de főleg azért is, mert a munkaviszonyok mindinkább reakényszerítik a gazdaközönséget arra, hogy a gabonatermesztést a minimumra redukálva, inkább az állattenyésztést és a takarmánytermesztést karolja fel. *R. Gy.*

GAZDASÁGI JOG.

Rovatvezető: Szilárd Ferencz dr.

Mentőszekrény és balesetbiztosítás.

Egyik olvasónk H. I. betűk alatt választ kér a következő kérdésre:

Mely törvény vagy rendelet intézkedik a cséplőgéptulajdonosokra nézve 1. a mentőszekrény mikénti kiállításáról; 2. a gépnél alkalmazandó két képesített első segélyt nyújtó egyénről és 3. a gép körül alkalmazott munkásoknak baleset elleni kötelező biztosításáról?

Sajnáljuk, hogy ez a kérdés csak most került hozzánk és nem az idei cséplési évad előtt, vagy legalább annak folyama alatt, amikor

valószínűleg több gazdatársunk vehette volna hasznát a kérdéssel összefüggő szükséges tudnivalóknak. Azt hisszük azonban, hogy azzal is jót cselekszünk, ha most szezonon kívül ismeretjük az ide vonatkozó belügyminiszteri rendeletet, mert vannak egyes dolgok, amelyeket nem lehet eléggé elég gyakran ismételni és mire a jövő esztendői cséplésbe belefogunk, megint lesznek elegendő, akik ugyanezt a kérdést intézik majd hozzánk. Mi pedig kötelességünkhöz híven újból ismételni fogjuk a szükséges tudnivalókat.

I. Az 1. és 2. pontot illetőleg leghelyesebbnek tartjuk közölni magát a belügyminiszteri rendeletet, amely 1904. évi július hó óta van hatályban és így szól:

2150

1904. B. M. számú körrendelet.

IV.—b.

A cséplőgépeknél készletben tartandó első segélynyújtáshoz szükséges szerekről.

(Valamennyi törvényhatóságnak.)

A cséplőgépeknél gyakran előforduló súlyos sérülések első segélyben részesítésére szükséges szerek készletben tartása tárgyában kiadott 73.595/1903. sz. körrendelet egynemely intézkedése a végrehajtó hatóságok és az érdekelt tulajdonosok által tévesen és különbözőképpen értelmezve, hogy e tekintetben minden félreértés kizárható legyen, az idézett rendelet hatályon kívül helyezésével az 1876. XIV. t.-cikk alapján e tárgyban a következőket rendelem:

1. Gőzerő által (lokomobillal) vagy ennek megfelelő villamos erő által hajtott cséplőgépek üzeménél egy kifogástalanul záródó horganybádógból vagy keményfából készült szekrényében a következő anyagok tartassanak készletben:

1. 500 gramm Bruns-féle zsirtalanított vatta 50 grammos csomagokban.

2. 3 méter sterilgaze üvegben, 1 méteres csomagokban.

3. 5 drb mullpólya, 8 cm. széles, 5 méter hosszú.

4. Egy drb flanelpólya 10 cm. széles, 5 m. hosszú s egy drb flanelpólya 8 cm. széles, 5 m. hosszú.

5. Két drb Esmarch-féle háromszögletes kendő.

6. Egy liter 1:1000 oldat szublimát vörösrre festve. Felírás: méreg, sebkimosásra.

7. 500 □-cm. czinktapsz.

8. Egy drb 8 cm. széles, 3 m. hosszú gummi-szövetpólya.

9. Egy tucsat közönséges enyvezett vattatábla.

10. 300 gramm tiszta vazelin.

11. Egy drb nagyobb kötszer-olló.

12. 20 drb biztosító tű.

13. Néhány tábla varga-kéreg.

14. 10 drb faszín 20—60 cm. hosszúságban.

15. Egy drb mosószappan.

16. Egy drb körömkefe.

17. Két törülközőkendő.

18. Egy ivópohár.

19. Egy evőkanál.

20. Egy gennyecséze.

21. Egy mosdótál.

22. Egy drb Volkman-féle sín és egy karsin fehér bádógból vagy drótkosárból.

23. 100 gr. törköly- vagy szilvapalinka.

24. 100 gr. tiszta borecet.

II. Más mozgató (motorikus) erővel vagy járgánnyal hajtott cséplőgépeknél hasonlóan jól záródó bádóg- vagy fatartályban az alábbi anyagok tartandók készletben:

a) 200 gr. Bruns-féle zsirtalanított vatta 25 gr.-os csomagokban;

b) 2 méter sterilgaze üvegben, 1 méteres csomagokban;

c) 3 drb 8 cm. széles, 5 méter hosszú mullpólya;

d) 2 drb háromszögletes kendő;

e) 3 drb szublimátpszittilla fahengerben, felírás: méreg, sebvízhez egy darab 1 liter vízben oldandó;

f) 1 drb gummiszövetpólya;

g) 1 drb mosószappan;

h) 1 drb körömkefe.

Amennyiben az I. és II. pont alatt említett cséplőgépeknél a most leírtnál tartalmasabb és kifogástalan állapotban levő mentőszekrény vagy kötszerdoboz már volna készletben, a géptulajdonos új készlet beszerzésére nem kötelezendő.

III. Kézierővel hajtott cséplőgépek tulajdonosai ilyen mentőszekrények tartására nem kötelezendők. A mentőszekrény, illetőleg a kötszerek kelendő módon való használhatása céljából megkövetelem azonban, hogy a cséplőgépeknél alkalmazottak közül legalább is két, illetőleg a II. sz. alatt említetteknek egy egyén még pedig első sorban a gépész, az első segélynyújtásban kellő jártassággal bírjon (1876. XIV., t.-cz. 40. és 42. §.)

Felhívom tehát a czímet, hogy ezen rendeletemet a törvényhatósági hivatalos közlönyben közzétéve, azt minden egyes cséplőgéptulajdonossal vagy annak megbízottjával is közölje; az összes törvényhatósági, tiszti, községi és körorvosokat pedig utasítsa, hogy ezen rendeletet pontos betartását kellőleg ellenőrizzék.

Különösen megkívánom, hogy az elsőfoku közegészségügyi hatóságok szakközvegeik közbenjöttével minden cséplési időszak megkezdése előtt meggyőződést szerezzenek afelől, hogy a mentőszekrények, illetőleg a kötszerkészletek kifogástalan állapotban vannak-e s az azok kezelésére első sorban a vérzés csillapítására kitanítottak ahhoz értenek-e?

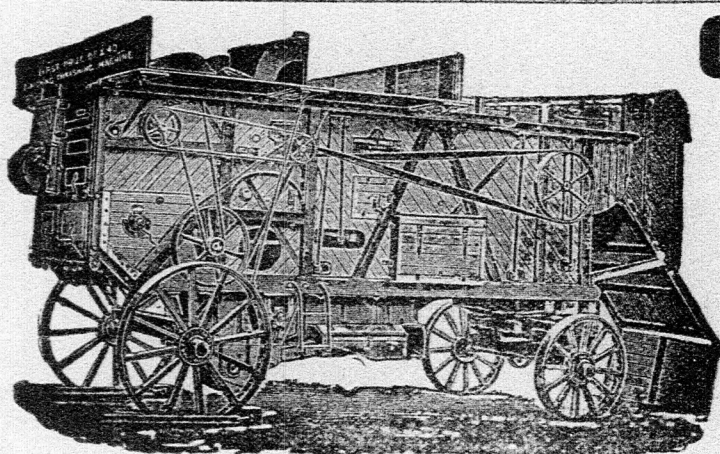
Ezen rendeletet közzététele napjától számított 30 nap alatt lép életbe.

Budapest, 1904. évi június hó 10-én.

Tisza s. k.

Ezzel egyező értelmű rendeletet bocsátott ki a földművelésügyi miniszter is. Ezen rendeletek tudtommal külön kiadásban nem kaphatók, hanem aki meg akarja azokat szerezni, annak a Rendeletek Tárából kell az 1904-iki évfolyamot megvennie, avagy a Belügyi Közlöny 1904. évi 28. számát és a Földművelési Értesítő megfelelő példányát megszereznie. Megjelentek ezek a rendeletek különben minden egyes törvényhatóságnak hivatalos közlönyében is.

Különösen érdekelné fogja azokat, akik a mentőszekrényt még csak ezután fogják beszerezni, hogy az egyes szükséges szerek és eszközök összeállításával nem kell maguknak vesződni, mert mind a két minőségű szekrényt teljes



Graepel Hugó gépgyáros

Marshall Sons & Co. Limited vezérigényőke.
Budapest, V., Váci-ut 40—46.

Ajánlja eredeti Marshall-féle gőzlokomobiljait, saját gyártmányu legújabb cséplőgépeit, szabadalmazott kombinált gabona- és lóherceséplő-gépeit és szabad. törekrostit vaslemezből.

Eddig körülbelül 10,000 darabot szállítottam.

Legjobb sikerrel kipróbálva!

Nagy magmegtakarí ás. A legrövidebb idő alatt magától kifűzetődik. Felűlul minden más törekrostit.

Gazdasági árjegyzéket, törekrosta-leírást, mintét és elismerőlevél tűzetet kívánatra ingyen és bérmentve küldök.



TÖREKROSTA
GRAEPEL HUGO SZABADALMA

szabályszerű felszereléssel készen is kaphatják pl. Schottola Ernő ismert czégnél.

H. A cséplőgép körül alkalmazott munkásoknak kötelező baleset elleni biztosításáról az 1902. évi XIV. t. cz. 25. és 26. §§-ai intézkednek a következő módon:

8. A cséplő- és szecskavágó-gépnél alkalmazottak kötelező biztosítása.

25. §. Felhatalmaztatik az igazgatóság arra, hogy a gazdasági gépeknél alkalmazott munkások baleset esetére való biztosítására nézve a munkaadókkal és géptulajdonosokkal külön biztosítási szerződéseket köthessen.

26. §. Ha a munkások a 25. §. szerint nincsenek biztosítva, a gép tulajdonosa a cséplő-gépnél alkalmazott etetőket, fűtőt, a gépen álló kéveadogatókat, ugyszintén a szecskavágó-gépnél alkalmazott etetőt köteles a pénztár rendkívüli tagjával felvételni a tagsági díjat (egy korona) helyette megfizetni, kivéven, ha meggyőződött arról, hogy az illető a pénztárnál mint rendes vagy rendkívüli tag, vagy mint gazdasági eseléd baleset esetére különben is biztosítva van már.

Ha a gép tulajdonosa az ezen szakaszban reárott köteletségének nem tesz eleget: e mulasztásból eredő teljes kárért az etetőnek, fűtőnek, kéveadogatóknak, illetőleg jogutódainak akkor is felelős, ha a munkaközben bekövetkezett baleset körül őt különben semmiféle gondatlanság se terheli. Szilárd Ferencz dr.

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

A buzanemesítés kérdéséhez.

Dáni József ur a *Köztelek* 1. évi 90. számában azt írja, hogy a növénykísérleti állomás volna hivatva nagyban keresztülvinni a buzanemesítést. Nem tudom ugyan, hogy növénykísérleti állomás alatt a növénytermesztési kísérleti, vagy pedig a növényélet és kórtani állomást érti-e, mindazáltal szükségesnek tartom megjegyzéseimet a következőkben megtenni:

A nevezett cikkíró ur azt írja, hogy a buzanemesítés terén eddig semmi sem történt. A növénytermesztési kísérleti állomás már eddig is foglalkozott a buzanemesítéssel, de meggyőződésem szerint eredmény csakis azon esetben érhető el, ha a magnemesítés végzésére külön intézmény állítatik fel. Örömmel konstatahatom azt, hogy Darányi Ignác földművelésügyi miniszter ur e téren az első lépést megtette és az 1907-ik évi költségvetésben egy bizonyos összeg már felvételre a magnemesítőtelep felállítására. A létesítendő magnemesítőtelep minden kétséget kizárólag nagy hasznára lesz a magyar mezőgazdaságnak.

Azonban a növénytermesztési kísérleti állomás, melynek eddig ügykörébe tartozott a magnemesítés is, amennyire ereje engedte, már eddig is foglalkozott a magnemesítéssel olyképpen, hogy oly gazdáknál, akik ez irányban az állomást megkeresték, tisztviselőivel elvégeztette a kiválogatást, polározást stb. és a szükséges eszközöket is díjtalanul a gazdák rendelkezésére bocsátotta.

Igy buzanemesítésnél közreműködött Vojtek, Soósd, Temesvár, Csorvás, Csákvár és Pusztá-

Bolháson. Takarmányrepanemesítés és magtermesztésnél Abauj-Széplak, czukorrépanemesítés és magtermesztésnél pedig Bánkut és Csorváson működött közre, illetőleg a gazdáknak segítségére volt.

Ezeket azért tartottam szükségesnek felemlíteni, nehogy valaki azt higgye, hogy a magnemesítés terén ezideig a növénytermesztési kísérleti állomás semmit sem tett.

Nem osztom azonban Dáni József ur azon nézetét, hogy a magnemesítő-telep Mezőhegyesen állíttassék fel. Mezőhegyesi talajviszonyai oly kedvezők, hogy az ott nemesített mag máshova kerülve, a silányabb talajviszonyokat feltétlenül megsínylené, hamarosan degenerálódnék. Ezt annál is inkább állítom, mert a növénytermesztési kísérleti állomás több éven át vézett nagyobb arányú kísérleteket mezőhegyesi buzával, az elért eredmények azt mutatták, hogy csakis kivételes helyen tartotta meg a mezőhegyesi buza jó tulajdonságait, a legtöbb helyen kevesebbet érőnek bizonyult az illető helyen már meghonosodott, vagy pedig más vidékről hozott buzánál. Cserhádi Sándor.

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY.

Rovatvezető: Hutya Ferencz dr.

A husvizsgálat országos rendezése.

Valamely nemzet egészségügyi nevelése, képzettsége és fejlettsége nem kisebb jelentőséggel bír annak létérti küzdelmében, mint annak politikai fejlettsége. Ezt átérzik már minden kulturnemzet vezetőkörei és innen van az, hogy újabban a higiéné minden ágában ugy az egyesek, mint a közintézmények fokozott tevékenységet fejtenek ki és haladást tüntetnek fel. A fertőző betegségek okozóinak tanulmányozása, azok gyengítése vagy megsemmisítése képezi jelenleg nagy részben a vizsgálatok és a hatósági intézkedések tárgyát. Részben ezt a célt szolgálni van hivatva az alkalmazott higiénének az emberi egészségre nézve is igen fontos ága, mely Magyarországon most kerül országos rendezés alá: a husvizsgálat.

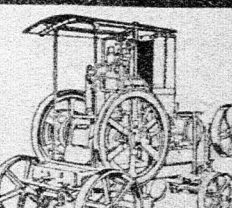
A beteg állat fertőzött husa részéről az ember egészségét fenyegető veszély elhárítása csak hatósági intézkedések útján történhet, amennyiben a levágásra kerülő állat többnyire csak feldolgozása után lesz hozzáférhető a fogyasztóközönség részére. A husvizsgálat szükségességéről ma már mindenki meg van győződve, ezen intézmény működéséről és ennek eredményéről pedig ott, hol azt lelkiismeretesen végrehajjták, a közönség naponta meggyőződést szerezhet. Ezért a husvizsgálatnak az összes egészségrendészeti intézkedések között a legnépszerűbbnek kellene lenni; azonban ennek daczára az egyes esetekben, különös fertőző betegségek esetén a husvizsgálat lelete alapján életbeletett hatósági intézkedések, elkobzások, záratok, többnyire bizonyos érdekelt részről heves tiltakozás, ellenszegülés tárgyát képezik. A husvizsgálat szigorú, szakszerű végrehajtását nálunk sok esetben megnehezíti az a körülmény, hogy a husvizsgálat kérdése itt mindeztideig nincs egységesen az egész országban rendezve,

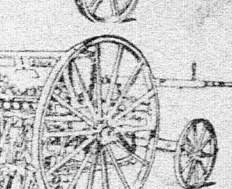
hanem az egyes törvényhatóságok saját hatáskörükben, külön-külön, többé-kevésbé megfelelő szabályrendeletek útján iparkodtak ennek megfelelni. Ezen a hiányon van hivatva segíteni az a legújabban nyomtatásban is megjelent törvénytervezet, melyet a közelmúltban az összes érdekelt megfigalgtásával tárgyaltak a földművelésügyi miniszteriumban összehívott ankéten.

A husvizsgálat nemcsak az emberi egészség érdekeit van hivatva szolgálni, hanem ezenkívül is nagy közgazdasági jelentőséggel bír, kihatással van az állategészségügyre, az állattenyésztésre és az állatkereskedelempre. A husvizsgálat egyébként is messze túlhaladja az ebben a szövegben etimologizáló foglalt fogalomkörét, amennyiben nem szorítkozik csupán a levágott állat húsának és zsigerének megvizsgálására és elbírálására, arra t. i., hogy az illető állat hús fogyasztásra bocsátható-e vagy nem, hanem feladatát képezi a husfogyasztás részéről más egyéb oldalról fenyegető veszélyektől is megóvni a fogyasztóközönséget: a fogyasztásra nem alkalmas, az egészségre ártalmas állati nyerstermékek megfelelő módon való megsemmisítése, illetve a bizonyos kautalék mellett, korlátoltan fogyasztható hus elkészítésének és kimérésének ellenőrzése, felügyelete alatt kell állni továbbá a husermékek, kollászok, konzervek stb. készítésének is. Az állategészségügy érdekeit nagyban szolgálja a ragályos betegségek felderítése által, az állattenyésztés és állatfogatalom fejlesztéséhez pedig emellett még az állatok fejlettségének, hizottságának és más ehhez hasonló viszonyok megfigyelése és tanulmányozása által járul hozzá.

A hus elbírálásának egyes kóros elváltozások jelenléte esetén a tudomány haladásának és mai állásának megfelelő módon kell történni, nehogy egyrészt a köz szenvedjen az ártalmas hús és husermékek kibocsátása által, másrészt pedig a termelőnek és iparosnak sem szabad indokolatlanul kárt okozni. A hus-eltartási, konzerválási és elkészítési eljárások tanulmányozása és bírálata használhatóságuk vagy káros voltuk szempontjából, a racionális hizalási eljárások, a takarmányozás befolyása az állatok húsának minőségére, a levágásra kerülő állatok súlyának meg nem engedett módon való fokozása az eladók részéről és sok más egyéb kérdés, mind a husvizsgálat keretébe tartozik. Mindezeknek elbírálása, de főképpen annak az eldöntése, hogy mely betegségek esetén és milyen kóros elváltozásoknak mely szervekben való jelenléte lehet ártalmas, speciális tanulmányok alapján lehetséges. Az ezekhez szükséges ismereteket tanulmányaik révén az állatorvosok szerzik meg, ezért ezek vannak hivatva a husvizsgálat végzésére. Ahol állatorvos nincs, ott a törvénytervezet értelmében u. n. laikus husvizsgálók végzik az ellenőrzést, kik nagyobb vágóhidakon végzett kurzus által nyernek erre képesítést. Szükség esetén az erre vállalkozó orvos is megbízható lesz a husvizsgálatnál.

A törvénytervezet természetesen kiterjeszkedik a közvágóhidak építésének kötelezésére és ezek berendezésére. (hűtőkamrák, a pároló és megsemmisítő készülékek), a kisebb értékű



SZÜCS ÖDÖN Budapest, VI., Nagymező-u. 66.

Robey-gyártmányu angol **gőzgépek, cséplő-szekrények, motorok,**

„KINCSEM“ vetőgépek gyári raktára

hus és állatbiz...
A h...
már év...
politika...
deköss...
a husi...
merült...
törpül...
mellet...
közel j...

Külf...
sága ez...
a „Har...
hogy a...
pontok...
hogy az...
„Hangy...
detésén...
zás alá...
vetkeze...
állapoto...
sát és a...
egy szá...
a nyilvá...
A svéd...
kezdő B...
a hatal...
Bábel, a...
tott. Sv...
tezték a...
pontba...
sikerült...
alakított...
köteleké...
szövetke...
lasztottá...
lemi vez...
vetkeze...
vagy tők...
központ...
tömörítés...
Ezek l...
zetére t...
rel bír...
viselőt k...
gal bír...
lagnak, e...
sen négy...
és az üle...
kapnak...
E két ut...
désék elő...
örző tes...
lasztja...
Az aktiv...
adata, ar...
vezetőség...
áll. Előbb...
sági mo...
egyszers...
zetek véd...
madás, s...
szövetke...
utóbbiak...
blatt“ he...
s előfizet...
dítására...
A keres...
az áruköz...
ügyek eli...

HEU...
uti...
Kom...

hus értékesítésének módozataira, a vágóhídi állatbiztosítás kérdésére stb.

A husvizsgálat országos rendezése nálunk már évek óta húzódik, minek oka a kedvezőtlen politikai viszonyokon kívül, főleg azokban az érdekösszeütközésekben keresendő, melyek között a husiparosok és a hustermelők részéről felmerültek; ezeknek azonban végre is el kell törpülni a kérdés nagy fontossága, a közérdek mellett és így remélhető, hogy a törvény a közel jövőben életbe léphet.

Zimmermann Ágoston dr.

IRODALOM.

Külföldön és itthon. A „Hangya” igazgató-sága ez év tavaszán megbizta Balogh Elemért, a „Hangya” szövetkezet ügyvezető igazgatóját, hogy a svájci, német és dán szövetkezeti központok tanulmányozására külföldre utazzék, hogy az ott látottakat, tapasztaltakat idehaza a „Hangya” javára értékesíthesse. Balogh kiküldetésének híven megeléve, alapos tanulmányozás alá vette az említett külföldi központi szövetkezeteket és szerzett tapasztalatait, a hazai állapotoknak a külföldivel való összehasonlítását és az ebből levont tanulságokat fenti címen egy száz oldalas meghaladó füzetben bocsátotta a nyilvánosság elé.

A svájci szövetkezeti központ ismertetésével kezdi Balogh tapasztalatainak leírását és azzal a hatalmas egyéni impresszióval, amelyvel reá Bâsel, a svájci szövetkezetek metropolisa hatott. Svájcban már az 50-es években kísérleteztek a fogyasztási szövetkezetek egy központba tömörítésével, ez azonban csak 1890-ben sikerült, midőn a szövetkezetek képviselői megalakították a svájci fogyasztási szövetkezetek kötelekét Bâsel székhelyivel. A kötelek 1893-ban szövetkezetté alakult. 1896-ban pedig külön választották a keresk. és pénzügyi osztályt a szellemi vezetéstől. A csatlakozott fogyasztási szövetkezetek kötelesek tagjai számarányában egy vagy több 2000 fr.-os üzletreszt jegyezni. A központ cenzúra a szövetkezetek egy zászló alá tömörítése.

Ezek leírása után Balogh a központ szervezésére tér át. A közgyűlés a szokásos hatáskörrel bír, minden vidéki szövetkezet 1-8 képviselőt küld és ezek mindegyike szavazati joggal bír. A választmány 15 tagu, 5-en Bâselben laknak, ezek alkotják az igazgatóságot. Rendszeren négyszer ülésezik a választmány egy évben és az ülésekre a vál. tagok 10 K. napidíjat kapnak. Az igazgatóság tiszteletdíjban részesül. E két utóbbi testület a nagyobb horderejű kérdések eldöntésével foglalkozik csupán. Az ellenőrző testület 3 tagu s minden évben újra választja őket a közgyűlés a vidéki tagok közül. Az aktív adminisztráció az ügyvezetés feladata, amely hatalmas munkát végez. Az ügyvezetés titkári hivatal és keresk. osztályból áll. Előbbi éber figyelemmel kíséri a közgazdasági mozgalmakat, a törvényhozás működését, egyszersmind félelmetes erővel kél a szövetkezetek védelmére, bárholon is érje azokat támogatás, szava nagy horderejű. Kibocsátja a szövetkezeti kiadványokat és folyóiratokat, mely utóbbiak közül a „Genossenschaftliches Volksblatt” hetenként 72,000 példányban jelen meg s előfizetési ára 1 frank. A propaganda előmozdítására vetített képes előadásokat tart.

A kereskedelmi és pénzügyi osztály hatásköre az áruközvetítés, levelezés, könyvvitel, a pénzügyek elintézése. A bâseli központnak saját áru-

raktára még nincs, most terveznek egyet. Az idegen forrásból szerzett áru nem érinti a központi raktárt s ez gyorsítja az elintézést. A központi raktár való forgalom megkönnyítésére utazókat tart, kik havonként átlag 25-30 szövetkezetet keresnek fel és 200,000-260,000 K. megrendelést gyűjtenek. A svájci központnak ninesnek ellenőrei, minden vidéki szövetkezet maga készíti el leltárát, mérlegét. A központ igen kis tőkével és hitellel dolgozik, mert szövetkezeteinek nem nyújt hitelt, csupán újabbban az ingatlanok szerzésénél s a hitelkamatlábát 4 $\frac{1}{2}$ %-ban állapította meg.

A központ fejlődése rohamos. 1890-ben 43 szövetkezet tartozott kötelekébe, 1900-ban 116, 1904-ben 175 és 1905-ben 204. 1905-ben alap-tőkéje 54,150 K., tartalékalapja 170,000 K., áru-forgalma pedig 8,645,000 K. volt.

A német szövetkezeti központ székhelye Hamburg, ahol 1894-ben jött létre „Grosseinkaufsgesellschaft Deutscher Consumvereine” címmel. Az első évben 47 szövetkezet és 25,000 márka alap-tőkéje volt. Azonban gyorsan fejlődött, 1901-ben forgalma 8 millió, egy év múlva már 15 millió volt. 1903-ban új átalakulás és szervezés után a német szövetkezetek az előbbi helyébe két központot létesítettek, u. m. a „Central Verband Deutscher Consumvereine”-t, amely teljesen a svájci központ mintájára szerveztetett, azzal a különbséggel, hogy alkötelei, főközpontjai is vannak és a „Grosseinkaufsgesellschaft Deutscher Consumvereine”-t. Ez utóbbi nemcsak tagjainak, hanem más szövetkezeteknek is árusít. Célja nagyban vásárolni és jutányosan a szövetkezetek rendelkezésére bocsátani az árucikkeket. Szervei a közgyűlés, felügyelő-bizottság és az ügyvezetők. Központi tisztviselőinek száma 226. Hatemeletes áruházában nemcsak saját, hanem idegen árukat is elraktároz mérseiket díj mellett, egy hely a mult év végén az elraktározott áru értéke meghaladta a 25 millió koronát. 1902-ben a központ öt vidéki raktárt szervezett, ahol a raktármanipuláció tisztán munkásokra van bízva és a raktárak körülbelül 300 féle árut tartanak. Ellenőrzés czéljából áruvaneskönyveket tartanak, mely az ellenőrzést egyszerűsíti. 877,000 kor. alap-tőkéjén kívül korlátlan hitellel rendelkezik, szövetkezeteinek is nyújt hitelt. A központ forgalma 1905-ben meghaladta a 385 millió márkát, mely óriási forgalom oka abban rejlik, hogy kötelekhez többnyire nagyvárosi szövetkezetek tartoznak, melyek főfogyasztása tej, hus, kenyér, stb. A központ helyiségében hat géppel dolgozó kávépörkölő is van, melynek utolsó évi forgalma 812,000 kg. kávé volt, terveznek továbbá egy szappangyárat, olcsóbb áru előállítására. Tisztviselői jövője biztosítására segélypénztárt alapított, mely öregeknek és árvaaknak is ad járadékot, általában e segélypénztár szervezete a leghumánusabb alapon nyugszik.

Dániában a fogyasztási szövetkezetek első központjukat 1884-ben szervezték Koppenhágában, minthogy azonban a szállítás innen nehézkes volt, négy év múlva Koldingban állítottak egy második központot, mely forgalomban csakhamar tulszárnyalta az elsőt. 1898-ban a két központ egyesült és az első évben a forgalom 6 millió korona forgalmat ért el. A dán központ szervezete teljesen elütő a többi európai szövetkezetek központjától, mert egy szervezet keretében 6 önálló központ van egy-egy igazgatósági taggal. A központ mindent raktáron tart, még rőfösárut is, és utóbbiból a koppenhágai raktárban pl. 400,000 K. érték is van felhalmozva. A kevés vasut miatt a szállítás

lassabb és nem egyszerre történik, aminek a szövetkezetek vezetői idejében való rendeléssel veszik elejét. Ellenőrök helyett a központ 11 utazót tart, ezek évente átlag háromszor látogatnak meg egy-egy szövetkezetet. Az összes kontinentális központok közül a dán érte el a legnagyobb bruttó hasznót, 690%-ot (svájci 307%-ot, német 239%-ot, „Hangya” 399%-ot), aminek magyarázata a központ nagyarányú gyári termelése. Van kakaó-, csokoládé-, czukorka- és dohánygyára, kávépörkölője, vetőmag-telepe, stb. Propagandára keveset fordítanak, mert hiszen Dániában már a gyermek is tudja, mi a szövetkezet.

A „Hangya” teljesen a magyar viszonyokhoz alkalmazkodik, nem külföldi minta után készült, amidőn Károlyi Sándor gróf és Bernát István kezdeményezésére 1898-ban megalakult. Azóta sokat fejlődött, sok küzdelmen ment keresztül, míg a mai hatalmas szervezetté kifejlődött. Maga Balogh Elemér volt a „Hangya” első tisztviselője és egyedüli gondozója, amíg a „Hangya” nem egyszer valóságos gyermekbetegségein átesett. E fejlődést és küzdelmeket részletesen írja le Balogh könyvében, valamint Károlyi Sándor gróf azon páratlan aldozatosságát, amelylyel a „Hangya”-t jelen erőteljes helyzetébe felsegítette. Ma már a „Hangya”-nak saját háza és négy traktust betöltő raktárhelyisége van, ahonnan az áruosztály rendelkezése szerint az ország minden részébe küldik szét a fogyasztásra szánt cikkeket. A „Hangya” szervei: a közgyűlés a szokásos hatáskörrel, az igazgatóság, mely 12 tagból áll s jelenleg tagjai: Pallavicini Ede ögróf elnök, Ivánka Oszkár alelnök, Balogh Elemér ügyvezető-igazgató, Bernát István dr., Bujanovics Gyula, Emődy József, Förster Aurél dr., Károlyi Mihály gróf, Meskó Pál, Németh Gábor, Pajor Ignác dr., Szilassy Zoltán. Az igazgatóság havonta egyszer ülésez és ürgösebb ügyek elintézésére hat tagu végrehajtó-bizottságot küld ki kebeléből, mely bizottság hetenként tart üléseket és ez üléseken az ügyvezető-igazgató referál. A külföldi mintától abban tér el lényegesen a „Hangya”, hogy az igazgatóság nem csupán az ellenőrzésre szorítkozik, hanem behatóan és részletesen foglalkozik aktíve az ügyekkel.

Az ügyek mind a vezérigazgató kezében összpontosulnak, aki felügyeletet is gyakorol az egyes osztályok felett. A könyvvitel hű tükre a „Hangya” anyagi tevékenységének, itt vezetettek a szövetkezetek számlái. Az áruosztály feladata a bevásárlások előkészítése, a megrendelések és reklamációk elintézése, számlák kiszámítása, mely munkákat 34 tisztviselő végzi a legnagyobb lelkiismeretességgel. A raktár önálló hatáskörrel nem bír, az áruosztály intézkedéseit hajttja végre és az áruk kezelésével, szállításával, továbbításával foglalkozik. Legérdekesebb része a földszinti nagy üvegfedelel udvar, ahol a megrendeléseket csomagolják és utraképes állapotba helyezik. Mellette működik a papírzacskó-készítő műhely, fűszerdarálólhelyiség, ládagár és a tervbe vett kávépörkölő is itt lesz elhelyezve. A levelező-osztály a szélrózsa minden irányában szétröppenti felvilágosításait, tanácsait, intelmeit és elismeréseit, továbbá jogi tanácsait, melyeket az intézet ügyésze, Dömötör László ügyvéd szerkeszt.

A „Hangya” egy igen fontos szerve az ellenőrzés is, öt főellenőre és 20 ellenőre van, akik folyton uton vannak, sorba látogatják a szövetkezeteket, rovancsolnak, mérlegret készítenek, tanácsokat szolgálnak, megrendeléseket vesznek át stb. A mult évben ellenőrzésre 75,000 koronát

HEUCKE A. Hausneindorf-i gőzekegyáros több mint 20 éven át bevált kitűnő rendszerű
uti mozdonyokat, gőzeke mozdonyokat és teljes gőzeke készleteket szállít.
 További felvilágosítással és ajánlattal készséggel szolgál **magyarországi vezérképvisellete, a:**
Komárom-vidéki takarékpénz'ár részvénytársaság Komáromban. Kedvező fizetési feltételek.

költött a központ, vagyis a forgalom 1%-át. A szövetkezeti propagandát *Miskó Pál* igazgató-sági tag végzi fáradhatlan munkássággal, évente 80-100 új helyen gyújtva világosságot a szövetkezeti eszmével, amelynek vakító tiszta fényétől a sötétség prédára leső ragadozói pusztulnak. Segítségére van ebben *Bernáth István dr.*, a Magyar Gazdaszövetség igazgatója, aki a „Szövetkezés” című lappal terjeszti a szövetkezés magasztos eszméit.

A „Hangya” forgalma évről-évre fokozatosan fejlődik, amit a statisztikai adatok bizonyítanak leginkább: 1898-ban az összes forgalom 49.457 K. volt, 1900-ban 1.225.440 K., 1904-ben 6.721.733 K., 1905-ben pedig 7.609.755 K. A számok beszélnék legjelentősebben a „Hangya” 1905. évi zárszámában is. Vagyon volt 3.126.406,06 K. (ebből ingatlan 487.217,68 K.) teher 3.072.726,31 K. a fennmaradó felesleg 53.679,31 K. Ezidőszakra a „Hangya” kötelekbe 680 vidéki fogyasztási szövetkezet tartozik s e szám még tetemesen gyarapodni fog. A szövetkezetek vezetői legtöbbször papok, tanítók, akik lelkiismeretes munkát végeznek a szövetkezetek érdekében. 1905. év végén a vidéki szövetkezeti tagok száma 99.972 volt 204.113 üzletessel 2.429.197 K. alaptőkével: áruforgalmuk 17.593.506,31 K. a kifizetett adó (ex-lex-ben) 66.735,31 K. Az adó kérdése igen érdekes. Ugyanis az OMKE. éveken át agítált az egyenlő teherviselés mellett, míg a múlt évi kongresszuson kitünt, hogy a szövetkezet átlag kétszer annyi adót fizet mint a szatócsok. Azóta az az OMKE. más oldalról próbált támadást intézni e szövetkezet ellen, mindannyiszor sikertelenül.

Ezekben írja le *Balogh* a külföldi és az itthoni szövetkezetek központjának szervezetét, működését és végül, midőn már tiszta kép áll előttünk, levonja a tanulságokat. Mindenekelőtt megállapítja, hogy a külföldi központok kevesebb tőkével, munkával és gondnal nagyobb anyagi eredményeket értek el, aminek oka abban rejlik, hogy a külföldi központok forgalma csupa nagy tételből áll, szemben a Hangyával és nem költenek az ellenőrzésre annyit, mint a Hangya. Ez utóbbi kiadást a Hangya redukálni is fogja. A külföldi központok csak az árjegyzékben felsorolt árukat szállítják, a „Hangya” ellenben minden elképzelhető árut kénytelen szállítani, ami nincs is raktáron s ezek szállítása késsedellel jár. A külföldi vidéki szövetkezetek vezetői több szakértelemmel dolgoznak és előnyösebb a fizetési módzatuk is, amennyiben a beszolgáltatott készpénz 4-6%-át kapják. Igen beváltak külföldön a vidéki raktárak is továbbá a propaganda érdekében tartott vidéki felolvasások tartása vetített képekkel illusztrálva.

Balogh könyvének tartalma nagyjából ezekben öszpontosítható, természetesen élvezetesebb előadásban, mert nem csak a száraz tényeket és eseteket írta le, hanem minden egyes tárgyhöz hozzáfűzte a maga gondolatait, véleményét, amelyek mint a szövetkezeti téren nagy tapasztalatokkal bíró férfiúé, nagy jelentőségűek. Könyvét külső ékességgel is feldiszipette azzal a számos képpel, amelyeket részint itthon gyűjtött egybe a „Hangya” életéről, részint pedig külföldi útján szerzett meg. Könyve a Hangya kiadásában jelent meg. *Fabricius Endre.*

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

496. kérdés. Midőn a gazdatiszti fizetésben a sertéstartás is bennefoglaltatik, mennyivel értékelhető 1 darab öreg, 1 darab süldő 1 drb. malacz megváltási összege akkor, midőn az uradalom a sertésre csupán legelőt ad és a tartható sertéseknek létszáma meg van határozva pl. 8 darab öreg, 8 darab süldő és 16 darab malacz?

497. kérdés. Lovak rokkánasakor mi a gazda teendője?

H. L.

R. J.

498. kérdés. Egy bérleti szerződésben a következő pont is fel van véve: „Ha a bérleti idő alatt a birtok eladódna, tartozik az új tulajdonos ezen szerződés pontjait kötelezőnek elismerni.” Kérdés, ha a birtok a bérleti idő előtt eladódna, követelhet-e a bérlő ez alapon a régi tulajdonostól kárpótlást, ha az új tulajdonos a bérletet meg akarja szüntetni azon a címen, hogy az eladás megszünteti a bérleti szerződést? Ha áll az a tétel, hogy az eladás megszünteti a haszonbérleti szerződést, ez a fentidézett pontja a szerződésnek nem rontja-e le ezt a tételt? és e pont alapján nem követelheti-e a bérlet további fentartását a haszonbérlet? Továbbá a haszonbérleti szerződést megszünteti-e az a körülmény, hogy a bérlő a haszonbérlet birtok egy részét még a bérleti idő letelte előtt örök áron megveszi? Vagy pedig a meg nem vett részre nézve a bérleti szerződés tovább is fenforog, illetve fennmarad?

R. J.

Feleletek.

Sertések megváltása. (Felelet a 496. sz. kérdésre.) Ha a tartható sertések csupán legelőben részesülnek, a megváltási összeg egyrészt a legelő minőségétől és tartamától, másrészt attól függ, hogy a kanászt ki fizeti, az uraság-e vagy a tiszt. Minthogy továbbá ily viszonyok közt a sertést nem tartó tisztak és eselések ezt a jogokat másoknak átszokták engedni és ezért darabonként megállapított u. n. fűbért kapnak, ezen fűbér képezi a megváltás leghelyesebb alapját.

Ha az illető gazdaságban a fűbér nem divik, a sertések legeltetéséből származó tiszta haszonveendő alapul, de hogy ez mennyit tehet, a helyi viszonyok ismerete nélkül meg nem mondhatjuk és így ezen tétel megállapítására az érdekelt tiszt a legilletékesebb. *Hensch Árpád.*

Lovak rokkánása. (Felelet a 497. sz. kérdésre.) Rokkantság alatt lovaknak savós patagyulás által feltételezett sántaságát, valamint azt a bizonytalan és kötött mozgását szokás érteni, midőn a gyulás következtében annak megszűnése után a patacsont harántengelye körül csavarodik, a talp süllyed és a patában egyéb alakú eltérések is lépnek föl. A megbetegedés heveny szakában a patkók eltávolítása után a patákra alkalmazott hidegborogatás, kapcsolatban az állat testének naponta törté ő lecsutakolásával, továbbá könnyen emészthető takarmány nyújtása, esetleg másodnaponként kevés mennyiségű középsók adagolása legtöbbször gyógyulást eredményez. Amennyiben a gyulás mind a négy patában volna jelen s az állat állani nem tudna, puha fekvőhelyről kell gondoskodni és a fekvő állapot naponta kétszer egyik oldaláról a másikra kell átfordítani. Ilyen súlyos gyulás esetében az állatnak izzasztók (arecolin) adagolandók, ilyen esetben helyén van a vérbocsajás is. Ha a gyulás már elmúlt, alkalmas patkolás (csukott patkó, széles patkó, mely a talpot azonban nem érinti) segélyével az újabb talpzuzodások és ebből eredő gyulások keletkezése megakadályozható.

P. B. dr.

Eladás és haszonbérlet. (Felelet a 498. sz. kérdésre.) A birtok eladása megszünteti a haszonbérletet. (Kauf bricht Miethe.) Ez úgy értendő, hogy a birtok vevője nem tartozik respektálni az eladó által kötött haszonbérleti szerződést, kivéve, ha a haszonbérleti jog telekkönyvileg be van kebelezve, vagy ha a vevő magát a haszonbérlet fentartására szerződésileg kötelezte. Minden más esetben megszüntetheti a haszonbérletet a legközelebbi gazdasági év végével még akkor is, ha az csak később járt volna le. Ez utóbbi esetben a haszonbérletnek kétségkívül kárpótlási joga van, de természetesen csak az eladóval szemben. Az eladó és a haszonbérlet közötti szerződés bármit tartalmazzon is, a szerződésen kívül álló vevőre kötelező erővel nem bír. Ezen szerződés alapján tehát a haszonbérlet a bérlet további fentartását a vevőtől nem követelheti.

Magában azon körülmény, hogy a bérlő a haszonbérlet birtoknak egy részét még a bérleti idő letelte előtt örök áron megvette, a haszonbérletet a birtok többi része tekintetében meg nem szünteti, mert senki saját magát a szerződési kötelezettségei alól fel nem mentheti. Sem a haszonbérlet azon a címen, hogy ő a birtoknak egy részét megvette, sem a haszonbérbeadó azon a címen, hogy a haszonbérletnek egy részét eladta. *Sz. F.*

Adalékok az aranyvaluta stabilitásához.

A „Wiener Landwirtschaftliche Zeitung” 1906 szeptember hó 26-án megjelent 77-ik számában *Hochenblum-Simitsch Alfréd* lovag tollából eredő fenti című cikket hozza; ezt érdekességénél és fejtegetéseinek meggyőző voltánál fogva érdemesnek tartjuk arra, hogy terjedelmében mi is közreadjuk, mint oly egész közleményt, amely egyúttal egyesületünk mindenkor álláspontjának is kifejezést ad:

„Modern közgazdánk többsége térdénállva hódol az aranyvaluta előtt. Stabilitását minden hangnemben magasztalják; a legtöbb állam, a nagy fölke spekulációjának hatása alatt csatlakozott a proklamált utópiákhoz, sőt maga az Unio demokratikus pártjának elnökjelöltje is: *William Jennings Bryan*, akit a „Neue Wiener Tagblatt” az „ezüst nyelvű szónok”-nak nevezett el. eredeti programjához szintén hűtlen lett. *Bryan* azonban nagyon okos fejű ember, aki tud számotvetni azzal, hogy a tömegek eltökélt véleményével szemközt, amely megrögzött vélemény jelszavak által vezetett bele mélyen azok fejébe, akik közgazdasági kérdésekben önálló ítéletalkotásra képtelenek, csak lépésről-lépésre lehet előnyömlnia abban a törekvésben, hogy ezek a tömegek egy jobb belátásra hozhatók legyenek. *Bryan*nak tehát eszerint teljesen igazza van abban, ha az ezüst-kérdést egyelőre kikapcsolta, mert hiszen majd amikor elnök lesz, annál bátrabban fog így régi vesszőparipájának nyergébe beleülni.

A mi aranyvaluta-sajtónk természetesen nagy üdvözléssel fogadta az ezüstnek az arany deszpotizmusa elleni küzdelmében az ezüst legerélyesebb védelmezőjének ezt a látszólagos meghódolását és nem is késett a szélrózsa minden irányába kiküörtölni a bimetalisztikus propaganda lümpélyes sirbatételét.

Am aranyvaluta-sajtónk ebben kissé elhamarkodta a dolgot. Mert éppen abban a pillanatban, amikor *Bryan* állítólagos elpártolása következtében a nemzetközi bimetalizmus kérdését elföldeltnek hirdette, az Egyesült-Államokban nagyon is érezhető aranyhiány állott be, amelynek részbeni fedezésére Európából kell aranyat bevonnii. Ez az érvágás a világ első bankját: az angol bankot olyan érzékenyen érintette, hogy magát diskontjának igen tekintélyes mérvű felemelésére látta kényszerítve, hogy ezzel a védgáttal az angol aranyban az Egyesült-Államokba való áthullámszást megakadályozza. Az Ozeántulról elhangzott „aranyszüke”-re rémkiáltás az angol példa követésére készítette a németbirodalmi bankot is és bizvást elvárhatjuk, hogy legközelebb az Osztrák-Magyar Bank is ugyanezt megteszi.

Az aranypiacon beállott mostani pánik okát jobbadára azokban a pusztításokban kell keresnünk, amelyeket a földrengések, tehát elemi csapások idéztek elő az Ozeán tulsó részein. Annak a pániknak, amely néhány évvel ezelőtt a bur háboru folytán az európai pénzpiacot meglepte, oka politikai esemény volt.

Látható ebből, hogy az aranyvaluta stabilitása mennyire érzékeny minden olyan rendkívüli eseménnyel szemben, amely a világtesten lejátszódik és a földgömb valamely pontján összpontosuló, bár ideiglenes, de mégis rendkívüli aranyszükségletet idéz elő. Rendes időkben az aranytakaró elég széles és hosszú is; mert hiszen természetes, hogy mindenki szívesebben hordja zsebében az aranyra szóló utalványt, semhogy súlyos érczellet terhelje magát. De amikor a bizalom meginog, amikor a politikai bonyodalmak bensejében forrongó vulkán mégis csak kitörni készül — ami az idők folyamára semmiféle békeligával el nem nyomható, — akkor mindazok az államok, amelyeknek pénzügyi gazdálkodása a kötelező aranyfedezetre, illetve

kész: fiz
míhat
nek el
gaszta
szabad
chimer
riához
azért
ottani

Való
fog elt
védvan
megtér
mében

Ezér
kormár
felvétel
cíót ve
annál e
tosított
tenni a
aranyva
renesér
állunk
esőműn
hetjük
fizetési
szerenes
kötelező
delemne
pinocék
át tartó
halmozt

Az 18
zeközi
tekintély
iratott
kérdés
és oszt
fogják
szüksége
lajtánni
ségek e
arra a
riára né
ország
határozó
műien re

Az ide

kező!

A bada
alulirott
gyalások
hogy a
egyik fels
mezőgazd
bonaárak
Hogy a
viselői ré
kérdésnek
függése
részéről
politikai
soknak a
nincsen é
következn
minden ré
röl is, e
gabonaára
az aranyv
azoknál,
tévesztet
csak azt s
tokosok h
csak mege

Az aló
magukkal
kérdés ne
ennek köv
feladatána
lehet, gyo
mással tá
Allard, m
ciété de I

Alapt

D
GAL
Intern

készítésre van felépítve, ma még ki sem számítható és át sem tekinthető katasztrófának mennek eljő és az aranyvalutának annyira felmagasztalt stabilitása még az annakidején dícsőített szabad kereskedelmi teoriánál is jóval nagyobb chimeráknak fog bizonyulni; amely utóbbi teoriához ma már csak egyedül Anglia ragaszkodik, azért, mert ott a merkantilizmus hatalma az ottani termelés rovására valóságos orgiákat csap.

Valószínű ugyan, hogy még jó egy-néhány év fog eltelni addig, míg Anglia is magáévá teszi a védvamos rendszert, de bizonyos az, hogy ez a megtérés bekövetkezik, mert ez az idők szellemében rejlik.

Ezért szinte tréfának hangzik, hogy a magyar kormány nálunk is a kötelező aranyfizetésnek felvételét sürgeti és ezáltal az aranyvaluta akciót végérvényesen keresztülvinni akarja. Nincs annál esztelenebb, mint hogyha valaki egy biztosított álláspontot elhagy és ok nélkül ugrást mer tenni a sötétbe. Mi ma még a mi félig kész aranyvalutánkkal Ausztria-Magyarországban szerencsére egy féligmeddig biztos állásponton állunk; minthogy a kamatokon kívül aranykölésünket arannyal, ezüsttel és papírral fizethetjük és aranykészlétünk a fakultatív aranyfizetési kötelezettség védelme alatt áll. Nagy szerencsétlenség volna ránk nézve, magunkat a kötelező aranyfizetés felvételével annak a veszedelemnek kiténni, hogy ma vagy holnap üres pincék és ládák előtt álljunk, amelyekbe éveken át tartó takarékosággal aranykészlétünket összehalmoztuk.

Az 1896-ik évben Budapesten megtartott nemzetközi gazdasági kongresszuson Európa legtekintélyesebb agráriusai által egy jegyzőkönyv íratott alá, amelynek tárgya az aranyvalutakérdés volt. A mai pillanában, amikor a magyar és osztrák kormányok valószínűleg tárgyalni fogják az aranyvaluta-mozgalom véglegesítését, szükségesnek tartjuk ezt a jegyzőkönyvet a lajtánimenni és lajtántul mérvadó személyiségek emlékeztetőbe visszaidézni. Ezek talán arra a meggyőződésre fognak jutni, hogy Ausztriára nézve, de még sokkal inkább Magyarországra mint kimondott agrár-államra nézve határozott gazdasági tétet az, amelyre könnyelműen realélni tiszta veszedelem.

Az idézett jegyzőkönyvnek tartalma a következő:

A budapesti nemzetközi gazdasági kongresszus alulírott tagjai a valutakérdésben folytatott tárgyalások eredményeképpen megállapítják: 1. hogy a három napon át tartott vita folyamán egyik felszólaló részéről sem vétett tagadásba a mezőgazdaságnak az abnormisan alacsony gabonárák következtébeni kényszerhelyzete. 2. Hogy a kongresszuson a mezőgazdaság képviselői részéről általánosan kiemeltetett a valutakérdésnek az agrárkérdésekkel való szoros összefüggése. 3. Hogy az összes szőlők többsége részéről — tekintet nélkül azoknak valutatpolitikai álláspontjára — a legkiválóbb autoritásoknak az a nézete: hogy gabona tultermesztés minesen és az alacsony gabonárák nem ennek következményei, osztatlanul elismertetett. 4. Hogy minden részről, még az aranyvaluta hívei részéről is, elismertetett, hogy a bimetalizmus a gabonárák emelkedését előidézi. 5. Hogy az aranyvaluta hívei nem hoztak fel újabb érveket azoknál, amelyekkel a közvélemény eddig megtevesztetett és amelyek szerint a bimetalizmus csak azt segíti elő, hogy az eladósodott földbirtokosok hitelezőiket rossz pénzzel való fizetéssel csak megcsalni akarják.

Az alulírottak azt a meggyőződést viszik magukkal, hogy a gazdasági krízis a valuta-kérdés nemzetközi rendezésével elkerülhető és ennek következtében a kormányok legkomolyabb feladatának tartják azt, hogy amennyire csak lehet, gyorsan, ezen rendezés szellemében egymással tárgyalásokba bocsájtóznak. *Alfonz Allard*, membre du conseil centrale de la Société de l'Agriculture, Belgium, *Arendt Ottó* dr.

birodalmi képviselő Berlin, *Aschendorff* földbirtokos Berlin, *Bauduin* président de la Société d'Agriculture Holland, *Boutmy* földbirtokos Oroszország, *Field*, member of Parliament, London, *Moreton* Frewen földbirtokos Irland, *Granwill* Smith, London, *Hoensbroech* gróf földbirtokos, Rajnavidék, *Simitsch-Hohenblum* Alfréd lovag földbirtokos Alsó-Ausztria, *Wabnitz* Kardorff földbirtokos, a német birodalmi tanács tagja, *Károlyi* Sándor gróf földbirtokos, a magyarországi gyűlés tagja, *Kolowrat* Lipót gróf földbirtokos Csehország, *Mayer* földbirtokos, a német birodalmi tanács tagja Danzig, *Ploetz* földbirtokos, a német birodalmi tanács tagja, *Raeder* földbirtokos Dánia, *Raffalovich*, président de la Banque de commerce Szentpétervár, *Roesicke* dr. földbirtokos Németország, *Sagnier* H. a francia kormány kiküldöttje, Páris, *Schack-Sommer* Manchester, *Schuerin* gróf, a német birodalmi tanács tagja, *Széchenyi* Imre gróf földbirtokos Magyarország, *Széchenyi* P. gróf földbirtokos Magyarország.

Egy *Károlyi* Sándor, egy *Széchenyi* Emil és egy *Széchenyi* P. szavának mégsem volna szabad Magyarországon meghallgatlanul elhangzania.

Ehhez az érdekes cikkekhez még hozzáfűzendőnek tartjuk a pénzpiac mai helyzetének regisztrálását, amelyet a „Magyar Pénzügy” november 8-iki számából veszünk át kivonatolva.

A pénzpiac az „aranyhiány” jegybe lépett; ami feltűnő ellentétben áll az aranytermelés legutóbbi éveiben megállapított adatokkal. 1894—1899-ig az aranytermelés mintegy 900 millió K.-val, 1535 millióra emelkedett. 1900-tól 1902-ig az angolbur háború miatt visszaesés állott be; de már 1903-ban az aranytermelés 1625, 1904-ben 1735, 1905-ben 1850 millió koronára szökött fel; az 1906-iki termelés pedig a 2 milliárdot valószínűleg meg fogja haladni. Ezzel szemben a jegybankok aranykészlétének apadása kétségkívül megállapítható, mert — a részletek szerint is — mintegy 240 millió koronával volt az összes európai jegybankok aranyállománya kisebb, mint az előző év ezen időpontjában. Az amerikai jegybankok aranyállománya, az 1905. évi átlaghoz képest 272 millió koronával ment vissza.

Vasuti kedvezményes jegyek elküldésének határideje.

Közgyűlésünkre felutazni szándékozó t. tagjaink szives tudomására hozom, hogy csak folyó hó 6. azaz csütörtök délig beérkező levelek alapján küldhetünk kedvezményes jegyigazolványokat, a későbbben jelentkezők óhajait már nem lesz módunkban teljesíteni. *Igazgató.*

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

Az OMGE. közleményei	Oldal
Szerződéses tárgyalások Szerbiával	2085
Adalékok az aranyvaluta stabilitásához	2088
	2092
Táreza.	
Gazdasági tanulmányt Németországba	2086
Gazdasági jog.	
Mentőszekrény és balesetbiztosítás	2089
Növénytermesztés.	
A buzanemesítés kérdéséhez	2060
Állategészségügy.	
A husvizsgálat országos rendezése	2090
Irodalom	2091
Levélsek	2092
Vegyések	2093

Oldal

A Magyar Gazdaszövetség igazgató-választmánya. — A mezőgazdasági érdekképviselet. — Megszűnt száj- és körömfajás. — Cukor-répatermesztők értekezlete. — Diplomáták a mezőgazdasági muzeumban. — A német tőzsdetörvény. — Szeszfőzői tanfolyam gazdatisztek és szeszgyártulajdonosok részére. — Az idei buza termés elosztása. — Darányi András Gyula gróf emlékének. — A gabonaszakok drágulása. — Felolvasás a debreczeni gazd. akadémián. — Szeszfőzői tanfolyam szeszgyárvezetők részére. — Ertesítés

Kereskedelem, tőzsde 2095

Szerkesztői üzenetek 2095

A Magyar Gazdaszövetség igazgató-választmánya *Bujanovic* Sándor elnöklete alatt ülést tartott, amelyen *Cserny* Károly javaslatot tett a közhasznú takarékpénztárak felkarolása tárgyában. Beható eszmecsere után, amelyben részt vettek: *Pallavicini* Ede örgróf, *Kodolányi* Antal, *Zselénski* Róbert gróf és *Szilassy* Zoltán, a választmány elhatározta, hogy a betéti üzlet szabályozása iránt széleskörű mozgalmat indít és a kormányhoz felterjesztést tesz. Beható vita tárgyát képezte a középosztály személyi hitelét szolgáló hitelintézet alapítására vonatkozó javaslat. Eszerint a pénzügyintézet a Magyar Földhitelintézet segítségével volna megvalósítható. Szükségét jelzi azon körülmény is, hogy ma a gazdák a Magyar-osztrák bank statútumai folytán kénytelenek még abban az esetben is rendszerint drágább kamatot fizetni, ha cégüket bejegyeztetik. *Csillagh* Gyula, *Széchenyi* Aladár gróf, *Löcherer* Andor felszólalása után elhatározta a választmány, hogy a vallás és tanulmányi alap és egyéb egyházi javadalmak bérlete, illetőleg eladása tekintetében lépéseket tesz és hogy szükségesnek tartja, hogy az eladásra minden egyes esetben a földművelésügyi miniszter véleményét kikérjék. Az Amerikából visszavágyódók hazatelepítése ügyében a *Förster* Lajos által beadott azon javaslatot, hogy ebben az irányban a Gazdaszövetség a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségével, valamint a Magyar Gépgyárak és Vasművek Egyesületével közös akciót indítson, elfogadták. Végül elhatározták, hogy *Nagy* Ferenczet 25 éves tanári jubileuma s legutóbbi nagyhatású előadása alkalmából üdvözölni fogja a választmány.

A mezőgazdasági érdekképviselet. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter a mezőgazdasági érdekképviseletre vonatkozó törvényjavaslat elkészítésével *Bernát* Istvánt, a Magyar Gazdaszövetség és *Rubinek* Gyulát, az OMGE. igazgatóját bizta meg, akik munkálatukkal elkészültek, úgy, hogy a javaslat már legközelebb megvitatás alá kerül a földművelésügyi miniszteriumban.

Megszűnt a száj- és körömfajás. November 29-én, mint az „Állatkereskedelmi Ujság” értesül, Magyarországon száj- és körömfajásban egyetlen állat sem volt beteg. Ritka eset, hogy e veszedelmes fertőző betegség valamely országban teljesen megszűnjön. Nálunk is még a múlt héten három község volt száj- és körömfajással fertőzve, azóta megszűnt a baj. Általában az egészségügyi viszonyok Magyarországon oly kedvezőek, minőhöz fogható emberemlékezet óta alig volt. Magyarország állategészségügyének ily kedvező állapota, egyéb körülményektől eltekintve, nagyrészt annak tudható be, hogy a Balkán-államok állatbehozatalára nézve tilalom áll fenn. Mi számos alkalommal kifejtettük már, hogy a Balkán-államok állatimportja Magyarországra nagy veszedelem állategészségügyi szempontból és e nézetünket most világosan beiga-

Alapított 1873. **Erőtakarmány és műtrágya nagykereskedés** Alapított 1873.

DUKES ÉS HERZOG

GALGOZ. Mintázott előnyarájlatokkal készséggel szolgálunk. **BUDAPEST, Váci-körút 74.**

Interurban telefonszám: 1. — Interurban telefonszám: 88-09.

zolja kedvező állategészségügyi helyzetünk. Most már csak arra kell törekednünk, hogy e kedvező állategészségügyi helyzet tartós is legyen, ami mindenesetre meg is lesz, ha a Balkán állatbehozatal tilalma továbbra is fenn fog állani.

Cukorrépa-termesztők értekezlete. Miként lapunk f. évi 93. számában hasonló czim alatt már röviden megírtuk, a garam- és ipolyvölgyi répa-termesztő gazdaközönség Esztergomban értekezletet tartott, a termeszők érdekeinek megvédelmézésére. Elhatározták ekkor, hogy répa-szerződést a cukorgyárakkal egy szerződési minta szerint és azonos feltételek mellett fognak kötni, még pedig métermázsánként 2-40 korona egységes répaátadási árban és az átadott répa mennyiség összes rosttartalmának megfelelő répaszelet mennyiség visszaszolgáltatása mellett. A cukorrépa-termesztők ezen állásfoglalását a magunk részéről nagyon is indokoltan tartjuk és kívánatos, hogy az egész ország cukorrépa-termesztői — természetesen egyes-termesztő vidékenként — szövetségbe lépjenek a gyárosok kartellje ellen és vidékenként egységes feltételek mellett szerződjenek. E célból pár év előtt már a debreczenvidéki répa-termesztők is mozgalmat indítottak, de ez — ugylátszik — sikertelen maradt. És ez nagyon természetes, mert egyes elszigetelt vidékek gazdaközönsége a cukorgyárak kartelljével meg nem küzdhet. Hogy mennyire indokolt a gazdák szövetkezése a beváltási árak megfelelő szabályozására, azt nagyon eklatánsan bizonyítja a garam- és ipolyvölgyi gazdák értekezlete. Tudvalévő ugyanis, hogy nálunk a száraz éghajlat, a sok rovarellenesség miatt a répa-termés föltötte bizonytalan. A kézi munkaerő a kivándorlás és a szociális agitáció folytán országszerte megdrágult, valamint az igás munkaerő is. A műtrágyák ára — amelyek használata immár mellőzhetlen alapfeltétel a cukorrépa jövedelmező termesztésére — szintén tetemesen emelkedett. A fenti értekezlet a munkaköltségek növekedését 25—30%-ra teszi. Mindezek következményeképpen természetesen emelkedett a termelési költség is és ezt a répaárak emelésében a cukorgyáraknak annyival is inkább honorálniuk kell, hogy a cukorárak és a répa cukortartalmának emelkedése következtében magasabb átvételi árak mellett is jövedelemmel dolgozhatnak. A gazdák követelése tehát teljesen méltányos. E mozgalomnak azonban — ismételjük — csak úgy lehet sikere, ha az ország összes répa-termesztői csatlakoznak ahhoz. Míg a gazdaközönség szoros

összetartással közös akciót nem indít, addig kiszolgáltatva marad a cukorkartell önző árszabásainak.

Diplomaták a mezőgazdasági muzeumban. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter meghívására az itt időző Francis Ch. S. amerikai nagykövet és Li-Ching-Mai kínai követ hétfőn délelőtt megtekintették a mezőgazdasági muzeumot. Az illusztris vendégeket Sarossy-Kapeller Ferencz miniszteri tanácsos, Paikert Alajos muzeumi őr és Podmaniczky Gyula báró miniszteri titkár kalauzolták. A látogatók a muzeum tartalmas voltáról legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak. A nagykövet különösen az erdészet és halászat iránt érdeklődött és kijelentette, hogy már sok szépet hallott a magyarországi vadászatokról, valamint a pisztráng-halászatról és ha csak alkalma nyílik rá, a jövő évben ellátogat hozzánk, hogy e kedves sportokkal közelebbről megismerkedjék.

A német tőzsdetörvény. A német kormány új törvényjavaslatot nyújtott be a birodalmi gyűlésnek, amely a tőzsdén uralkodó viszály helyzeteket orvosolni lesz hivatva. A gabonahatáridőzletet már régebben beszüntették, de az értéktőzsdét idáig rendszabályozni nem tudták. Minden megszorítás mellett a tőzsdéüzlet nem szűnt meg, sőt forgalma nem is fogyott, mert az élelmes bankárok és spekulánsok mindig megtalálták a módját, miképpen lehet a törvény betűjét kijátszani. A módosított tőzsdetörvény elrendelte, hogy aki határidőzletet köt, vagyis differenciálkra játszik, de nem tagja a német tőzsdének, tőzsdelajstromba iratkozzék. Sokan röstelték, hogy a spekulációt nyilvánosan üzzék és vagy fölhagyták a játékkal, vagy pedig alattomban tovább játszottak. A tőzsdelajstrom intézménye tehát nem vált be. Az új törvény a lajstromot szünteti be, azonkívül azt a jogot, hogy hat hónap leforgása után a megkötött és lebonyolított ügyletek érvényessége tárgyában igénypör támaszthatassék, a megfizetett különbözetelek pedig, ha jogérvényességük el van ismerve, többé vissza nem követelhetők. Egyik pontja még arról is gondoskodik, hogy kiskereskedők, koreszmárosok, szatócsok ezentul is ki legyenek zárva a határidőzletkekből.

Szesztfőzi tanfolyam gazdatisztek és szeszgyártulajdonosok részére. A kassai m. kir. gazdasági akadémián 1907. évi január hó 5-től 20-ig szesztfőzi tanfolyam tartatik gazdatisztek és szeszgyártulajdonosok részére. A tanfolyamon részt vehet minden gazdatiszt és szeszgyártulajdonos, aki legkésőbb folyó évi december hó 25-ig a kassai m. kir. gazdasági akadémia

igazgatóságánál ebbeli szándékát levélben bejelenti. A tanfolyam csakis az esetben fog megtartatni, ha legalább is tíz résztvevő jelentkezik. A jelentkezők a tanfolyam megtartása vagy meg nem tartásáról a jelentkezési határidő leteltével azonnal értesítetnek. Tandíj 40 korona, laboratóriumi díj 10 korona. Bővebb felvilágosítással szolgál a kassai m. kir. gazdasági akadémia igazgatósága.

Darányi András Gyula gróf emlékének. A földmívelésügyi miniszter a Tiszának legnagyobb és legősibb szabályozó művét, a tiszadobi átvágást, melyen az első kapavágást a nagy Széchenyi István tette, *Andrassy-átvágás*-nak nevezte el. E tárgyban a földmívelésügyi miniszter az Országos Vízépítészeti Igazgatósághoz ünnepélyes hangu rendeletet intézett.

A gabonaszakok drágulása. A budapesti zsákkölesönzők kartellje elhatározta, hogy január elsejétől fogva a zsák kölesöndíját darabonként és hetenként két és fél fillerre emeli fel.

Felolvasás a debreczeni gazd. akadémián. Amióta Darányi miniszter akadémiai jelleget adott a gazdasági tanintézeteknek, szemlátomást mutatkozik a színvonal emelkedése, nemcsak az előadásokban, hanem a hazai gazdaság érdekfűzésében, becsúgyában is. A debreczeni gazd. akadémia ifjusága legutóbb rendezett felolvasása és vitaestélye is erről tanuskodik. *Balkányi Béla* akadémiai hallgató „A mezőgazdasági érdekképviselet”-ről tartott igen tartalmas felolvasást, melynek keretében vázolta az érdekképviselet mielőbbi szervezésének fontosságát. Az előadáshoz *Krolopp Hugó* tanár szövegeztet hozzá, *Sztankovits János* igazgató pedig az akadémiai ifjuság vitaestélyeinek fontosságát fejtegette ki.

Szesztfőzi tanfolyam szeszgyárvezetők részére. A kassai m. kir. gazdasági akadémián 10 hétre terjedő szesztfőzi tanfolyamot tartanak a gyakorlati és elméleti szesztfőzés elsajátítása céljából szeszgyárvezetők részére. A tanfolyam 1907 február 1-én kezdődik és április 15-ig tart. A folyamodóknak igazolniuk kell, hogy a 18. évet betöltötték, legalább egy évet töltöttek már szeszgyárban, magyarul írni és olvasni tudnak. A tanfolyamra legfeljebb 25 jelentkezőt vesznek fel. Folyamodni lehet legkésőbb január hó 20-ig a kassai m. kir. gazdasági akadémia igazgatóságához, ahol bővebb felvilágosítás is nyerhető.

Értesítés. *Péterfy Tamás* könyve „A gőb a gazdaságban” megjelent és az összes megrendelők címére el is küldetett.

Nemzetközi gabonapiac 1906 decz. 3-tól 1906 decz. 5-ig.

Kelet		Budapest	Liverpool	Wien	Praha	Mannheim	Páris	New-York	Chicago	Buenos-Ayres	Határidő	Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	New-York	Chicago	
		E f f e k t i v á r a k										H a t á r i d ő s á r a k						
Buza	4	15.15	17.05	16.70	16.65	21.28	22.16	15.06	13.50	14.42	Decz.	14.90 ¹	17.05	21.08	22.16	14.92	13.50	
	2	15.20	16.64	16.80	16.75	21.28	21.92	15.10	13.36	14.63	Május	—	—	21.46	—	15.52	14.42	
Rozs	4	12.80	—	14. —	15.30	18.44	14.72	—	—	—	Decz.	13.30 ¹	—	19. —	14.72	—	—	
	2	12.80	—	14. —	15.50	18.44	16.84	—	—	—	Május	—	—	19.22	—	—	—	
Zab	4	15.10	—	15.80	17.50	18.10	—	—	—	—	Decz.	15.14 ¹	—	18.74	—	—	—	
	2	15.10	—	16. —	17.60	18.10	—	—	—	—	Május	—	—	19.28	—	—	—	
Tengeri	4	12.80	10.92	14.70	17.40	17.34	—	10.40	8.42	9.72	Decz.	—	10.92	15.10	—	10.40	8.42	
	2	13.60	11.58	14.90	17.40	17.34	—	10.48	8.62	9.34	Május	—	10.52	10.64	14.58	—	10. —	
Árpa	4	12.80	—	16.90	14.30	—	—	—	—	—	Decz.	—	—	11.58	15.16	—	10.48	8.62
	2	13. —	—	16.90	14.30	—	—	—	—	—	Május	10.46	—	14.58	—	—	—	

Jegyzet: 1) 1907 Ápr.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonátözsde.

(Guttman és Wahl budapesti terménybizományi cég jelentése.)

Budapest, december 1.

Az elmúlt héten tartósan borus, száraz és emellett aránylag oly enyhe időnk volt, mely az előrehaladott id nyek eppen nem felelt meg; csapadék nem fordult elő. A mezőgazdasági viszonyok változatlanul kedvezők és alig hagynak fenn kívánni valót. A vizállás alig változott és tartósan alacsony.

A külföldi piacokon nagyjából csendes irányzat uralkodik; a forgalom gyenge és az árak nehezen tartottak. Az amerikai piacokon az üzlet prompt buzában mérsékelt emelkedett árakon indult, melyek azonban hamarosan csökkentek és a múlt heti nivó alá zárultak. A későbbi határidők is lanyhábbak. A látható buzakészlet jelentékenyen gyarapodott, míg az Európa felé uszó mennyiség csökkent. Angliában a hangulat alig változott. A forgalom tartósan gyenge, az irányzat csendes, az árak emellett azonban változatlanok maradtak. Franciaországban a kereslet szintén gyengült és jobb hozatalok mellett a tulajdonosoknak prompt árban valamivel olcsóbb árakkal kellett megelégedniük. A kontinentális piacok közül Berlin tett kivételt, ahol az irányzat javult árak mellett barátságosabb volt. A forgalom megelégnit és a prompt buza jobb figyelemben részesült. A többi kontinentális piacokról alig jelenhet az irányzat jelentékenyebb változása; a kínálat mérsékelt ugyan, de a kereslet is gyenge és a hangulat inkább a lanyhulás felé hajlik.

Nálunk a forgalom az összes cikkekben csökkent és az árak is csak nehezen tartottak, jóllehet a kínálat minden gabonanemben mérsékelt.

Az üzleti hét részleteiről a következőket jelenthetjük: Buza az egész hét folyamán csendes maradt. A kínálat ugyan tartósan gyenge és nem is sürgető, de malmaink vételekde is csak szűk keretben mozgott. A forgalom egyes napokon csupán a vezető malom-csoport bevásárlására szorított és az üzlet későbbi folyamán is az egyes malmok csak csekély beszerzésekre szorítottak. Vaggonáru kevés kerül a piacra és így a forgalom zömét hajótelemek képezik. Erősebb kínálat híján az árak így változatlanok maradtak és csendes irányzatban csak finom buzaminőségek csökkentek néhány fillérrel. Az összeforgalom körülbelül 130,000 méterházát tesz ki.

Rozs elég jól van kinalva, de csak a hét második felében találkoztunk a helyi fogyasztásnál jobb érdeklődésre. Elszállítási czélokra alig van kereslet. Finom minőségű áru emellett előnyben részesült és a múlt héthez viszonyítva néhány fillérrel drágább árakon volt elhelyezhető, míg gyengébb minőségek el voltak hanyagolva. Budapesti paritás: 6-15-6-30 K-ig jegyzünk.

Zab vaggonárban csak csekély mérvben érkezik; raktáru is csak alig van a piacon és így az árak jóllehet a fogyasztási kereslet is csak gyenge volt — az emelkedett határidőpiac által is befolyásoltatva, 10 fillérig javulhattak. Futólag az irányzat ugyan csendesebbre fordult, de az árakat nem befolyásolta. Minőség szerint helyben 7-30-7-50 kor. fizettek, finom urasági áru néhány fillérrel többet is ért el.

Tengeri (ó áru) alig van forgalomban és hiányzó érdeklődés mellett az árak 20-30 fillérrel csökkentek. Helyben kocsiba téve névleg 6-40-6-50 kor. jegyzünk. Ujtengeriben az irányzat kellemes maradt; a forgalom azonban csak közeli (decemberi) szállításokra szorított. Hízlalók Kóbányán átvéve 4-60-4-95 kor. fizettek, míg a fogyasztásnál budapesti paritásra decemberi szállításra minőségi jótállással 4-70-4-75, e nélkül 4-65 kor.-ig volt elérhető.

Napijelentés a gabonátözsdeiről.

1906 december 3.

A mai készbuza-üzlet bő kínálatnál, főleg hajóáruban és mérsékelt vételkedvínél lanyha irányzatú volt. Összesen körülbelül 20,000 mm. kelt el öt fillérrel alacsonyabb árára.

Rozs változatlan, helybeni egyenértékre, azonnali szállításra 12-20-12-40 K-ig fizettek.

Takarmányárpa csendes, helybeni egyenértékre, prompt feladásra 12-50-12-80 K-ig értékesíthető.

Zab öt fillérrel olcsóbb, helyben 14-80-15-10 K-ig helyezhető el.

Ó-tengeri üzletellen, helyben kocsira rakva 12-70-12-80 K.-ás árt jegyez; új-tengeri budapesti egyenértékre, decemberi szállításra, minőségi szavatossággal 9-35-9-40 K.-ért, anélkül 9-30 K.-ás áron adható el.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 500 mm. 80 k. 15 K. 45 f., 500 mm. 8-5 k. 15 K. 30 f., 500 mm. 80-5 k. 15 K. 25 f., 200 mm. 80 k. 15 K. 45 f., 200 mm. 80 k. 15 K. 35 f., 1000 mm. 79 k. 15 K. 05 f., 100 mm. 79 k. 15 K. 30 f., 500 mm. 79 k. 15 K. 20 f., 500 mm. 77 k. 14 K. 60 f., 500 mm. 79 k. 15 K., 500 mm. 78 k. 15 K., 100 mm. 78 k. 14 K. 60 f.

Fejérmegyei: 200 mm. 77 k. 14 K. 30 f., 175 mm. 77 k. 14 K. 30 f.

Becskereki: 3340 mm. 78 k. 15 K. 05 f.

Pestmegyevidéki: 1500 mm. 79 k. 15 K., 500 mm. mm. 80-5 k. 15 K. f., 100 mm. 79-5 k. 15 K.

Bácskai: 3000 mm. 76 k. 14 K. 80 f., 2000 mm. 75 k. 14 K. 60 f.
Pancsovai: 2800 mm. 76 k. 14 K. 75 f.
Rozs: 100 mm. 12 K. 50 f., 200 mm. 12 K. 45 f., 200 mm. 12 K. 30 f., 100 mm. 12 K. 20 f. kp.
Árpa: 100 mm. 12 K. 90 f. kp.
Zab: 200 mm. 14 K. 80 f., 100 mm. 14 K. 85 f. kp.
Tengeri: 400 mm. 9 K. 40 f., 200 mm. 9 K. 35 f. kp.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca, 1906. december hó 4-én. A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhoztatott a szokott községek 180 szekér réti széna, 28 szekér muhar, 26 szekér zsupszalma, 17 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér tengeriszár, 18 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabosbukkony, köles stb.), 200 zsák szecska.

A forgalom lanyha.
Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna 420-620, muhar 560-820, zsupszalma 340-360, alomszalma 280-300, takarmányszalma —, 100 kéve tengeriszár —, egyéb takarmány 380-420, zabosbukkony 430-580, lóhere —, luczerna 580-600, köles —, sarju 430-480, szalmaszecska 420-460. Összes kocsiszám 271. Összes súly 325,400 kg.

Szeszűzlet.

Szilárd irányzat és élénk vételkedv folytán a hét elején a szeszűzletben szilárd irányzat uralkodott és a szeszárak a legutóbbi zárlatjegyzés szerint záródnak.

Elkelt helybeli és vidéki szeszminőségű finomított szesz adózva 146-50-147 K., adózatlanul 47-48 K. nagyban. Élesztőszesz adózva 146-50-147 K., adózatlanul 47-47-50 K. kelt el nagyban.

Denaturált szesz szintén szilárd és hordóval együtt 39-50-40 K. kelt nagyban kötésre.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz ab termelő állomás 42-50-43 K. volt ajánlva és főleg prompt szállításra történtek ez áron vételek finomított gyáraktól.

Exkontingens nyersszesz tartott áron kelt el.

Budapesten a kontingens nyersszesz ára 42-50-43 K.

Bécsi jegyzés 43-43-40 K. kont. nyersszeszért.

B u d a p e s t i j e g y z é s

	nagyban	koronákban
Kontingens nyersszesz	42-50-43	—
Finomított szesz adózva	146-50-147-50	—
„ adózatlan	47-50-48-50	—
Élesztőszesz adózva	146-50-147-50	—
„ adózatlan	47-48-48-50	—
Nyersszesz adózva	144-50-145-50	—
Denaturált szesz	40-40-40-50	—

Az árak 10,000 literfokként hordó nélkül bérmentve, budapesti vasutállomáshoz szállítva, készpénzfizetés mellett értendőek.

Élelmicikkek nagybani árai a központi vásárcsarnokban.

Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezte jelentése. 1906 december 4-én.

Az állandóan meleg időjárás egyes cikkekben nagy ártorlódást s ennek következményeképp jelentékeny árcsökkenést idézett elő. Különösen áll ez a káposztára s hagymára, melyek ma, ugyszólván eladhatatlanok. A burgonya is csiráni kezd a raktárakban, ami szintén gyorsabb eladásra ösztökél. Baromfi lanyha. Jó vaj kereset. Vad változatlan. Elsőrendű alma s körte iránt megfelelő érdeklődés mutatkozik. Dió is érdeklődés tárgya. Tojás igen lanyha, sok áru van a piacon s a jegyzések inkább csak névelések. Különösen a gyengébb árut igen nehéz elhelyezni.

Mai árak:

Husneműk: vidéki marhahús hátulja 100-120 kor., eleje 90-104 korona, vidéki borjú bórben, hosszan mérve, súlylevonás nélkül 96-126 K., helybeli borjúhús 130-136 K., sertéshús szalonnával 89-116 K., lehuzott sertés 96-126 K., szalonna friss 130-136 K., szalonna sózott 100-120 korona, szalonna, füstölt 120-140 kor., olvasztani való 122-132 kor., háj 140-144 K., sertésszár 136-144 K., mind métermázsánként. Füstölt-hús (vidéki) kg.-ja 0-92-1-92 K., hazai sonka 1-80-2-2 K., szalámi 4-4-4 K.

Vad: 0-2 1-20-1-40 K., szarvas 0-80-0-90 K., vaddisznó 0-80-1- K. kg.-ként egészben, nyúl nagy 2-40-2-80 K., nyúl sült 1-40-1-80 K., fogoly 1-20 K., fácán 2-20-2-60 K., szalonna 2-20-3- K., fenyvesmadár 0-20-0-30 K. drb.-ként, dömved 0-0-0- K. kg.-ként.
Baromfi-félék: élő rántani való csirke 1-20-1-80 K., sütni való 1-80-2-80 K., kacsasóvány 2-60-4-50 K., kacsza hizott 5-60-7- K., lud hizott 10-16 K., tyúk 2-40-3-60 K., pulyka 6-10-10- K., élő sovány liba — K. páronként. Vágott szépen tisztított baromfi, hizott lud 1-20-1-40 K., hizott rucza 1-20-1-40 korona, hizott pulyka 1-20-1-40 K., levestyúk 1-40-1-60 korona kg.-ként. Poulard 1-20-2-40 K. darabonként.
Tejtermékek: teavaj (centrifugált) 2-40-2-60 K., II. 2-20 K., főzővaj (köpült) 1-60-1-80 K., tehénturó 20-30 fill. kg.-ként.

Zöldszékfélék: burgonya (vagonáru) sárga 4-20-5- kor., rózsza 3-60-3-80 K., fehér 2-80-3- kor., kifli

— K., sárgarópa 0-0-0- K. petrezselyem — K., vöröshagyma makói 4-6 K., vöröshagyma közönséges hazai 2-4-4- K., fokhagyma 28-30 K. káposzta 1-20-2-40 K. 100 kg.-ként.

Gyümölcsfélék: szőlő 50-160 fill. kg.-ként. Alma: választott elsőrendű áru (aranyparmen, ranett, Jonathán, Törökbalint, batul stb.) 60-90, másodrendű 30-50, harmadrendű apró áru — K. körte első. 60-120, másodrendű 30-50 K. mm.-ként. Dió I. 46-50 K., dió II. 30-40 K. 100 kg.-ként.

Vegyesárak: Bor és szesz italokat minőség szerint különféle árakon értékesítünk. Méz 115-120 fill. kg.-ként. (A szövetkezet — mint az Országos Magyar Méhészeti Egyesület vezérképviselője — minden mézértékesítési ügyben is ad felvilágosítást.) Lenese (erdélyi) 70-70 K., bab apró 26-28 K., nagyszemű 26-28 K. 100 kg.-ként.
Tojás: bácskai 92-94 korona, erdélyi apróbb áru 92-92 K. eredeti ládánként (1440 drb.).

Hideghus-vásár az Orzi-téri élelmi piacon 1906. évi december hó 4. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 37 árus 54 drb sertést, 2 árus 16 drb süldőt, 3400 kg. friss húst, 800 kg. füstölt húst, 1000 kg. szalonnát, 800 kg. hájat.

Videkről és pedig 62 drb sertést.
Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertéshus 1 kg. 136-160, süldőhús 1 kg. 128-180, füstölt sertéshus 1 kg. 128-180, szalonna zsirnak 1 kg. 128-136, füstölt szalonna 1 kg. 160-180, háj 1 kg. 140-148, disznósír 1 kg. 152-160, kocsonyahús 80-100, füstölt sonka 1 kg. 128-200 fillérig.

Hideghus-vásár a Garai-tér élelmi piacon 1906. évi december hó 4. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 73 árus 65 drb sertést, — árus 15 drb süldőt, 3000 kg. friss húst, 800 kg. füstölt húst, 700 kg. szalonnát, 500 kg. hájat.

Videkről és pedig összesen 493 drb sertést.
Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertéshus 1 kg. 126-144, 1 q 114-120 K., süldőhús 1 kg. 152-160, füstölt sertéshus 1 kg. 140-180, szalonna zsirnak 1 kg. —, füstölt szalonna 1 kg. 162-180, háj 1 kg. 144-148, disznósír 1 kg. 152-152, kocsonyahús 1 kg. 76-100, füstölt sonka 1 kg. 160-206 fillérig.

Bécsi szarvasmarhavásár.

1906 december hó 3.

Felhajtás összege:	Minőség szerint:
Hizott és legelőmarhában felhajtás ... 3429	Hizott marha ... 3153
Csontozni való marhában felhajtás ... 544	Legelőmarha (Weidev.) 276
Összesen ... 3973	Csontozni való ... 544
Összesen ... 3973	Összesen ... 3973

Származási hely szerint:	Nem szerint:
Magyarországi ... 2651	Ökör ... 3036
Galicz s bukovinai ... 640	Bika ... 398
Osztrák tartományokból ... 682	Tehén ... 499
Összesen ... 3973	Bivaly ... 44

Árak (100 kilogrammonként, élősúlyban, koronaértékben fogyasztási adó nélkül.)

	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	88-94	70-86	62-69
Galicziai hizott ökör	90-96-100	80-89	—
Tarka hizott ökör	98-106-107-111	82-96	74-83
Bikák	62-84-86-88	—	—
Hizott tehén	56-80	—	—
Legelőmarha	50-72	—	—
Bivaly	50-64	—	—

Irányzat: lanyha, a nagy mértékben redukált szükséglet következtében prima ökör 3 kor., könnyebb és középminőség 4-6 koronával olcsóbb, többi minőség változatlan.

Szerkesztői üzenetek.

E. A. Kápolnás. Ellenfele a büntető bíró előtt a becsületsértést letagadta s Ön nem volt képes azt rábizonyítani. A polgári perben valószínűleg ugyanez a kalamitás fog megismétlődni s akkor Ön pervesztes lesz. Családjának orvosi és gyógyszer-számláját az uraság fizetni nem köteles.

R. B. A cselédházakra vonatkozólag csak a legújabb időben jelent meg az ismeretes belügyminiszeri rendelet, amelynek tartalmát az összes lapok ismertették. Ez a rendelet a meg nem felelően épült cselédlakások át-akítására, illetőleg a szükséges új épületek építésére 10 évi határidőt enged. Négy szobával és egy konyhával bíró cselédházakat építeni ez idő szerint nem tanácsos.

J. M. Bástgyurgy. Kérdését közvetlen elintézés végett áttették a m. kir. rovarani állomáshoz.

W. testvérek Szeged. Hozassa meg Cselkó István takarmányozásánál, mely most jelent meg s 10 K.-ért kapható a „Patria” nyomdai részvénytársaságnál (Budapest, IX., Üllői-ut 25.). E könyv alaposan ismerteti a marhahizlalást s teljes felvilágosítást ad kérdésére.

ELADÓ

mostani vagy tavaszi szállításra egy pár százezer darab

akáczaültencz

(2 éves gyökérhajtás) **Gróf Esterházy László**
puszta-sárosi uradalma intézőségénél. Posta és vasut-
állomás **Sárosd** (Fejér megye). 5794

Dr. Bernolák Károly
szepesharaszti gazdasága előjegyzést elfogad:

Golde-Thorpe angol sörárpára. 1906-ban hozama
kat. holdankint 1581 kg. Ára 100 kg.-kint 24 korona.

Kék-Imperial szeszgyári burgonyára. Hozama
20-5% keményítőtartalommal 78 q. holdankint. Ára
100 kg.-kint 12 korona.

Az árak ab Markusfalu, vevő zsákjaiban. A rendeléssel együtt
a rendelmény féltérteke beküldendő. 5713/a

Hirdetmény.

A „Mezőberényi Tejszövetkezet“ az 1907. évben termelő **összes vajmennyiségét** zártírásbeli ajánlat útján eladja. Az ajánlat, melyben az összeg számokkal és betűkkel kitüntető, december 15-ig az Igazgatóság címére küldendő.

5795 Mezőberényi Tejszövetkezet.

Éppen most jelent meg!

BEKE LASZLO

MEZŐGAZDASÁGI BAKTERIOLOGIA

Talaj-, tejgazdasági- és növénybetegségek baktériumjait tárgyaló mű. 5728

Kapható: A „Patria“ r.-t. gazdasági szak-könyvkereskedésében Budapest, IX., Köztelek
Füzve 3.—, kötve 4.— K. Postadíjra 30 fillér küldendő.

Házinyulteryésztés és értékesítés.

Irta: **Andrássovich Geza**

2 korona 20 fillér előleges beküldése ellenében bérmentve küldi a „Patria“ r.-t. Budapest, IX. ker., Köztelek.

Minden gazdának saját magáról való kötelessége cselékeit hasznos olvasmánnyal ellátni. Rendelje meg tehát nagyobb példányszámban

A Nép Barátja

1907-ik évre szóló gazdasági népnaptárt és ossza ki ajándékképpen cselédei között. E naptár kiadásával az OMGE. ellensúlyozni kívánja a népet megmételtyező szociálista népiratok hatását.

Bolttí ára 60 fillér, legalább 10 példány megrendelésénél csak 50 fillér.

Megrendelhető a „Patria“ részv.-társ.-nál Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Csépelt, kuszált

lenszalmát

gazosat is, legmagasabb áron, igen kedvező feltételek mellett **vásárol**

Rónai Kornél, Uj-Verbász
(Bács-Bodrog megye)

Szives ajánlatok minta kíséretében nevezetthez intézendők. Megfelelő minőség esetén a lenszalma helyszínén megsemléltetik. 4159

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban Budapest, IX., Köztelek.

December hó elején megjelenik az **O. M. G. E. könyvkiadó-vállalata** kiadásában

a kisebb gazdaságok könyvviteléhez legalkalmasabb

Gazdasági Számviteli Naptár

1907-ik évfolyama.

Ezen **SZILASSY ZOLTAN** szerkesztésében megjelenő könyv új évfolyama **lényegesen átdolgozva és az előzőknél sokkal bővebb tartalommal** jelenik meg és így a gazdasági könyvvitelhez igen alkalmas és czélszerű.

Tartalmából kiemeljük a következőket:

Naptár és jegyzetek az év 12 hónapjára. — Gazdasági hasznos tudnivalók. — Az év bevételeinek és kiadásainak előirányzata. — Jegyzetek a gazdálkodási programra. — Vagyonleltár. — Pénzszámadás. — Termény-, anyag- és állatszámadás. — Cselédbérek. — A gazdaság mérlege stb.

Ára tartós vászonkötésben korona 2.50,

mely összeg előleges beküldése ellenében bérmentve küldi a „Patria“ r.-t. gazdasági szak-könyvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Boroszló Budapest Elsőrangú külföldi és magyarországi referenciák

Kedvezményes árak és fizetési feltételek

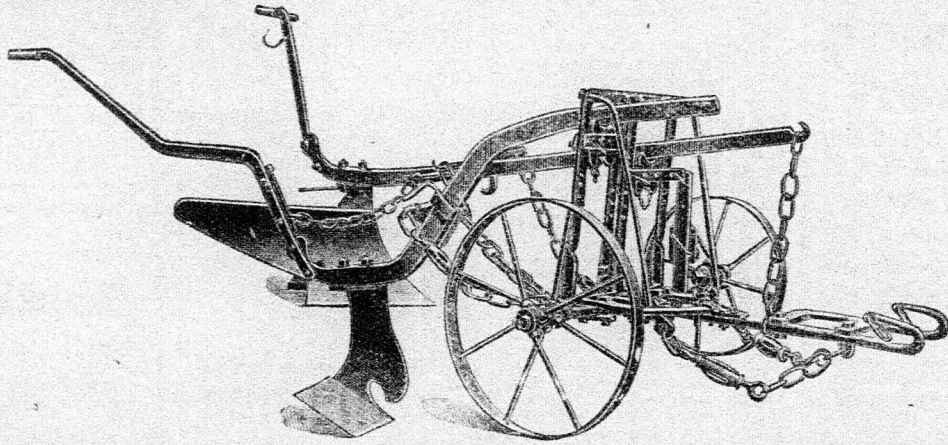
Teljes gőzeke-készleteket és gőz-utihengereket

legtökéletesebb kivitelben szállit:

KEMNA J. gőzeke- és gépgyár
Budapest, IV., Kossuth-Lajos-utca 8.



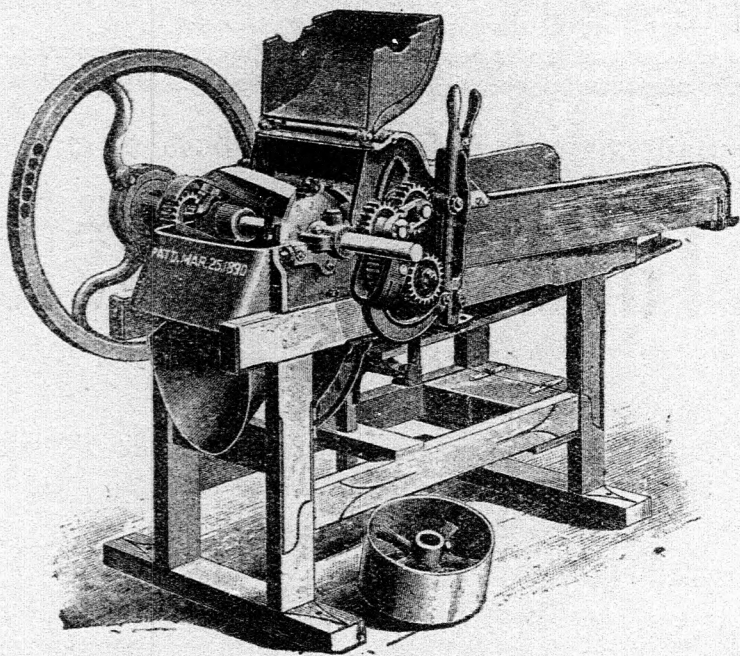
A talajművelés legújabb és legjobb módja



a szabadalmazott „Bippart“-féle egyes és kettős ekével

eszközölhető. Egyidejűleg forgatja a termőréteget és lazítja az altalajt. Célyszerű munkája folytán általánosan kedvelt.

A kukoriczászár táperezésének leggazdaságosabb kihasználása a



kukoriczászár- tépő-gép

(shredder)

által történik.

Bámulatos nagy munkaképesség, tartósság, egyszerű szerkezet és olcsó ár tekintetében egyaránt előnyösebb mint minden versenyyártmány.

Leirással és árajánlattal készséggel szolgál

BÄCHER RUDOLF — MELICHÁR FERENCZ főraktára

BUDAPEST, VI., Nagymező-utca 68. szám.

Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND.**

Be
Keres
mag
ben
járta
hatna
több
egyén
höz P
Gazda
lek: F
tőzet
korlat
megbíz
erély.
próba
írói bí
lyek v
ozimzo
Miklós
Nagyk
Szám
avagy
nagyob
szakkép
lattal
egyéne
retnek
látat S
dapest
béküld
dés szer
Tehene
tőleg
január
zonnyvá
vissza
uradna
tornya
Gazdas
terenyel
hatnak
vagy tal
árakat
német
írásban
tik. Javac
és teljes
mányokk
nyek, mel
nak, az ur
Kis Teren
Földműv
nős beres
belepérs
gazdaság
piénmegy
Segédtis
latának
gyakorlat
intézetet
kivántatik
lehetőleg
írás. Az
korona és
egykorúv
gyakorlat
József kas
posta Mar
Gazdaság
uradalom
a kőszáda
korlatok v
tanint-zet
gyakorlat
nek, küld
nyitványok
Te trérek
tergoma, eg
éveként
esse én elő
látás.
Keresetlik
gazdaság
egy 1500 h
káló képe
felső gar
elvége
gyakorlat
vanyásolat
nem ada nak
Andor tiszt
dendők be
megye.
1907. jan
25-35 éves
végzett, a t
bíró majoro
mozálapoda
modvanyok
dú i cukk
intézetgéh
nicra, Nyit

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását gőzekével
hajlandó vagyok elvállalni; épügy
mélyrigolozást szőlő-telepitésekhez.
Érdeklődők kéretnek, hogy alanti czímemhez forduljanak.
WOLFF ERNŐ, BUDAPEST-KELENFÖLD.

FÉLIX GYÓGYFÜRDŐ

NAGYVARAD MELLETT

Egész éven át nyitva! — Állandó fürdővendég 8000 felül. — **Beren-**
dezve téli tartózkodásra is. — A fürdőkől vezető folyosók
állandóan fűtve vannak, bármilyen időben meghülés veszélye nélkül
lehet a kurát eredménnyel használni. 5754

Gyógyjavulat fürdők alakjában: **Csuz. Kőszvény, Idegzsába** ivógyógy-
mód alakjában. **Máj- és epehólyag** betegségeinél, **sárgaság** és **vesekő-**
veknél stb. meglepő gyógyhatás.

Napi bérlet

melyhez reggeli, ebéd, vacsora, szoba, fűtés, világítás és fürdés jár:
I. osztály naponta 7 korona — II. osztály naponta 5 korona.

Állandó posta, távirda, helyközi telefon. — Vasutközlekedés naponta 4-szer.

☛ Prospektust bérmentve küld az igazgatóság. ☛



ÚRL REZSŐ

SERTÉS BIZOMÁNYOS
BUDAPEST,
VIII., BÉRKOCSS-UTCA 12.

Sertéseket

sovány és hizott állapotban a leg-
magasabb napi áron értékesít.

Telefon 97-05.



Telefon 97-05.

A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDÉSI ANYAGA

ETERNIT PALA

MAGYARORSZAGI KÖZPONT:
ETERNIT MŰVEK
HATSCHEK LAJOS
BUDAPEST, ANDRÁSSY-ÚT 33.

Kosár-fűzvevessző eladás.

Báró Harkányi Frigyes taktaharkányi uradalmában
4-5 waggon hántatlan, finom faju kosár-fűzvevessző
eladó. — Érdeklődők bővebb felvilágosítást az ura-
dalom budapesti központi irodájában, **VI. ker.,**
Andrássy-ut 4. szám nyerhetnek. 5793

„KÖZTELEK“

köz- és mezőgazdasági
lap kiadóhivatala ☛☛

T. Cz.

Az ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET ez évben 18,000 mutatványszámot
fog karácsonykor szétküldeni hivatalos lapjából a „KÖZTELEK“-ből földbir-
tokosok, bérlők s gazdatisztek czimére.

Azt hisszük, felesleges mondanunk, hogy mily jó eredménnyel járhat
ily nagy példányszámban való hirdetés s bizton reméljük, hogy t. Czimed nem
mulasztja el ezen kedvező alkalmat, hogy czégét a gazdaközönség körében minél
ismertebbé tegye, annál is inkább, mert ezen nagy számban megjelenő lapban
a hirdetés díja igen mérsékelt:

1 oldal	80 korona
1/2 "	45 "
1/4 "	25 "
1/8 "	15 "

Kivaló tisztelettel

„KÖZTELEK“

KIADÓHIVATALA

Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25.

A megrendeléseket legkésőbb
folyó hó 19-ig kérjük.